

dök

ge, hogy kényeseri. at és azok ben fesse

ez köteles.

ész joga is nek, hogy egy egész djára.

ntiszemita számára, ztikus bi-

apba való a. ne csapni nak a szá-

ügyész kö- edünk ab- szter meg eledő meg-

ghalt vári

(Az Uj rendőrség-kolozsvári álat jelen- Szinájába atfülkében en ismert, ismerősei részvétet

telepe-erveze-

27. (Az Uj egyében a eszközölt. sok német atatea me- sz kurirt, amelyek a anistákhoz zációt kel- g fejlemé-

AI. Emil egy embe- t a mai több, leg- géról — apható az Ara csak

arx

arx cae- rnyezete Bauer és

öldánrok

s bekal- ónyvosz- Pop 10.

kiadó Rt. na Baron fon: 9-77.

Taxa postală plătită în num. No. 224.713-929.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop (v. Brassai-u.) 10. Telefon: 9-77. Előfizetési árak: Havonta 110, negyedévre 320, fél-évre 600, egészévre 1200 lej. Külföldre: Havonta 1, negyedévre 3, félévre 6, egészévre 10 dollár. Hirdetések díjszabás szerint. Az „UJ KELET” az erdélyi és bányási újságok egyetlen napilapja. Cikkeink utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

Budapest

ZSIDÓPOLITIKAINAPILAP

Bérmertetlen leveleket nem fogadunk el. Kéziratok megőrzését és visszaküldését nem vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton Ernő. Felelős szerkesztő Jászber F. Bukaresti szerkesztő: Hátszegi Ernő, Str. Sf. Constantin Nr. 81.

Ara 5 lei

Szerda, 1933 márc. 1.

5693. EV ADAR 3. XII. EV 49 SZÁM.

A hang a földolog

Tíz százalékos vámredukció. Ennyit fog hozni az Egyesült Államok új kurzusa, amit Roosevelt, az új elnök inaugurál. Gazdasági tönust akar adni az új uralkodásának és azért nemcsak a pénz ügyek, hanem a külügyek élére is gazdasági mentalitású embert állít. Hull szenátort, aki nemzetközi vámkérdésekben szakteknitely és külügyi államtitkársága azt jelenti, hogy Roosevelt külpolitikai téren is gazdasági kérdésekre fekteti a fősúlyt.

De Hull szenátor és külügyminiszter ur csak tíz százalékos vámredukcióra hajlandó.

Az egész világon arról beszélnek, hogy a vámfalak tűnjének el, hogy — ha még politikailag lehetetlen — legalább gazdaságilag próbáljanak összelelkezni. Erről legtöbbször Amerikában beszélnek, mert ott minden megoldási lehetőségről disputálnak, ott nincsenek ebben a tekintetben gátlóak.

És a sok beszédnek van valami fogantatja is. Nem sok: tíz százalék.

Talán ha hangosabb lett volna a beszéd, akkor Hull szenátor husz százalékos redukál és ha a beszéd mellé a kiáltások is megszólalnak, akkor mint Jericho falai, a vámfalak is összeomlanak.

Földolog a hang, kérem alássan.

Ahogy vesszük

A demokrata lapok kikezdték a Cuza-Geo Londona barátokozást. Fejére olvasták az antiszemita vezérnek, hogy szóbaállt egy hamisítatlan „zsidó-anal. Sulyosbító körülményként szerepelt a tény, hogy a francia újságíró orra és egész arcborendezkedése már messziről elárulják, hogy az ősei nem a Journal szerkesztőségi asztalánál öregedtek meg.

Cuzát igen kellemetlenül érte a település.

Sietett nyilatkozni a jobboldali sajtónak.

Az antiszemita vezér védekezik. És azt mondja, hogy Geo London nem zsidó, hanem francia...

Elsősorban is: egy olyan intranzigens szidgyűlölő számára, mint Cuza, gyöngé vigasz az efféle. Kár volt vele egy föltalán, tiszta 40 éves multat bemocskolni...

Másodsorban: sulyos inkonzekvenca. Mert ha Londonban meg tudta látni a franciát, meg kellene látnia Icik Leibovici jasi szatocsban is a románt. És nem látja.

De végeredményben: London és Leibovici olyanok, ahogy vesszük őket.

Egy régi és rossz vicc meséli, hogy a kikeresztelkedett zsidót kioktatta a pápa: pénteken este húst nem, legfeljebb halat szabad ennie. A pápa meglátogatja új hívét a legközelebbi péntek este és libát talál az asztalán.

— Hát nem megmondtam, hogy csak halat szabad? — pattog a pápa.

— De én a libát átkereszteltem hálnak — válaszolja a hívő.

Igy csinált Cuza is franciát a zsidó hírlapiróból. Mert az antiszemita morál relatív.

Csak az ostobaság abszolút, amelyből fakad.

Március 5.

A gyors ütemben közeledő március 5-i német választások eredményei végzetes kihatással lehetnek nemcsak Németországra, hanem egész Európa sorsára. Hitler négyhetes uralma már elég izelítőt adott a német demokráciának, sőt az egész világnak ahhoz, hogy felelősközzön s tudja: mit jelentene számára egy véglegesen berendezkedő kampókeresztés-diktatura.

Minden terror ellenére sem valószínű, hogy Hitlerék március 5-én megszerezzék az abszolút többséget és alkotmányos eszközökkel biztosítsák maguk számára a hatalmat.

Hitler és Papen ennek ellenére azzal fenyegetőznek, hogy az uralmat az alkot-

Az amerikai kongresszus valutaellenőrt nevezett ki a bankpánik feltartóztatására

Newyorkban már a leg-tőkeerősebb pénzügy-zetek is inognak

Nagy az izgalom egész Amerikában. Rémhírek vannak forgalomban Amerikaszerte. Ford közbeavatkozásától remélnék megnyugtatót

Egész Amerikára áterjedt a bankválság

London, február 28. A michigani Detroitban a bankzárlat következtében a helyzet nagyon válságos. Több mint 28 ezer családot a város által kibocsátott élelmiszerutalványok útján látnak el.

A michigani bankzárlattal kapcsolatban az amerikai kongresszus országos valutaellenőrt nevezett ki, aki felelősséggel csak a pénzügyminiszternek tartozik s akinek jogában áll zárolni akár az Egyesült Államok egész területén is a rua által veszélyeztetett pénzintézetek betétjeit.

Newyorkban nagy az izgalom. Még a legtőkeerősebb intézetek is inognak.

A nagybankok pénztárhelyiségei előtt is hatalmas embertömeg sorakozik, hogy órákhosszat tartó várakozás után betétjéhez juthasson. A lapok nem közölnek híreket a bankválságról. Emiatt rémhírek vannak állandóan forgalomban.

Izgatott csoportok az utcákon és a tereken tárgyalják legfrissebb híreiket, amelyeknek nagy része még fokozza a pánikot.

Pénzügyi körökben nem teljesen peszsimisták. Remélik, hogy Ford közbeavatkozása s az az igyekezete, hogy 8 és fél-millió dollár készpénzzel talpraállítani

igyekezik Michigan állam két jelentős intézetét, a Firts National Bankot és a Guardian Naional Bank of Commerce-t, megnyugtatólag fog hatni éppen Michiganban, ahonnan a bankválság áterjeszkedett egész Amerikára.

Ugy hírlik, hogy még a hét folyamán Hoover és Roosevelt újra találkoznak s megvitatják a bankpénzügyi helyzetet. Szó van arról, hogy esetleg egy-két napon belül új szükség törvények kerülnek megszavazásra a kongresszus elé.

London, február 28. A Roosevelt-rezsim külügyi államtitkárjelöltjével kapcsolatban az angol főváros gazdasági és pénzügyi köreiből megállapítják, hogy Hull szenátornak a külügyek élére állítása azt kell jelentse, hogy a demokrata kormányzat külpolitikai téren is gazdaságpolitikai kérdésekre kívánja a sulyt fektetni, mert hiszen Hull, aki Roosevelt hivatalba lépésekor külügyi államtitkár lesz, ezideig csak mint kiváló vámszakteknitely szerepelt s tisztán külpolitikai kérdésekhez alig szólott hozzá. Hull egyébként a vámtarifák általános leszállításának híve. Tőle származik az az indítvány, hogy nemzetközi megegyezés alapján minden állam építse le vámtarifáját egységesen tíz százalékkal.

Mindenemü diplomáciai lépés elmarad a Magyarországra szállított repülőgépek ügyében

Még nem érkezett hír arról, hogy a hirtenbergi fegyverek visszakérültek volna Olaszországba

London, február 28. Az angol alsóház tegnapi ülésén Mander képviselő interpellálta a külügyminisztert az állítólag Magyarországra szállított olasz hadirepülőgépek ügyéről. Sir John Simon angol külügyminiszter közölte a parlamenttel, hogy ebben az ügyben eszmecsere folyt a Quai d'Orsayval. Francia részről közölték, hogy úgy az olaszok, mint a magyarok a leghatározottabban kétségbe vonták a híresztelés alaposágát s mivel meggyőző bizonyítékok is hiányzanak,

mindennemü diplomáciai lépés elmarad. Lansbury a fegyverexport kérdését tette szóvá. Sir John Simon bejelentette a törvényhozásnak, hogy a kormány a Távol-keletre új fegyverszállítási engedélyeket nem ad ki, de az eddigi rendelések szállítása elé nem fog nehézségeket gördíteni.

Párizs, február 28. Még nincs hír arról, hogy a hirtenbergi fegyverek visszakérültek volna az olaszországi feladóhoz.

mányos követelmények ellenére is kezükben fogják tartani.

Önként felvetődik a kérdés: vajjon lehetséges-e, hogy egy 16 milliós munkástömegeg és a demokratikus érzésű, haladó polgársággal szemben a reakció-sáskahada berendezkedhessék és csizmatalpával tiporja el mindazt, amit 14 éven keresztül a demokratikus éra alkotott Németországban?

Ez nem látszik valószínűnek, bármilyen hangosan és bármilyen vakmerően is hirdessék a kampókeresztések uralmuk megdönthetlenségét.

Egy 16 milliós munkástábor, az ipari-lag fejlett Németországban nem az az elhanyagolható mennyiség, amelyet csak egyszerűen le lehet gázolni.

Ez a munkástömeg és a köréje csoportosuló szabadelvű polgárság, a német szellemi élet eltje nagyon is jól tudja,

hogy miről van szó, sőt azt is tudja, hogy amennyiben harc nélkül adja fel pozícióit, úgy mérhetetlen szenvedések Golgotha-utja nyílik meg előtte.

Harc nélkül, még pedig véres harcok nélkül aligha fogja tehát feladni életlehetőségeit. Olyan sok a veszteni valója a német munkásságnak, hogy ezt a lehetőséget még élete árán is kénytelen lesz megvédelmezni.

S a jelek szerint meg is fogja védelmezni.

A véres összetűzések, melyek mindennaposakká lettek Németországban, aligha nem csak bevezetői egy még véresebb polgárháborúnak, mely teljes erejével abban az esetben fog fellángolni, ha a választásokon Hitlerék nem szerzik meg az abszolút többséget — s ennek ellenére ragaszkodni fognak becstelen uralmukhoz.

VILÁG TÜKRÉ

Mit akarnak a technokraták?

Most már nemcsak Amerikában, de Európában is egyre többször beszélnek a technokráciáról. Ertelme: évszázadok óta küzd az ember azért, hogy szabaduljon meg a munka igája és terhe alól. Ezért dolgozott az agya és termelte ki a legkülönbözőbb technikai könnyebbésgeket, ezért találták ki a termelés és közlekedés könnyítését célzó gépeket, ez volt minden ambíciójának a veleje és most úgy látszik elérkeztünk oda, hogy a célt már szinte látni lehet. Néhány év, ami arra való, hogy rendeződjenek a gazdasági bajok, hogy az eddigi termelési káoszról tervgazdaságok fejlődjenek, néhány év és a munka igája le fog hullani az emberről, aki azután élhet kevés fizikai munkateljesítmény mellett saját egyénisége kiteljesülése szerint. Vagyis bekövetkezik a boldogság birodalma.

Nem filozófusok, nem költők találma-nya a technokrácia, hanem mérnökök, akik ma jobban belelátnak a világ folyásába és fejlődésébe, mint a bölcselkedők. Azt mondják:

— A technika mai állása szerint az Egyesült Államok 122 millió lelket szám-láló lakossága bőven meg tudja termelni a szükséges élelmi és ipari cikkeket, ha fejenként 660 órát dolgozik évente. Nem is kell mindenkinék ennyit dolgoz-nia, csak akik 25 és 45 év között van-nak. Ezzel a teljesítménnyel el lehet é-rni mindenki számára egy olyan életni-vót, amely megfelel az 1929-es átlagos életstandard 3-4-szeresének.

Ha az ember olvassa ezt, azt hiszi, a mérnök urak az utópia világába akar-ják visszavezetni az embert. Egészen mesészerű az, amit mondanak. Oroszo-rszágban az ipari centrumokban megho-nosították az ötnapos munkahetet, napi nyolc órával és arról beszélnek, hogy az új heti rendszer megtartása mellett be-fogják vezetni a hatórás munkanapot. Ezen is csodálkozunk, de meglátjuk a dolgok magyarázatát abban, hogy vi-szont a szovjetbirodalom bizonyos részei-ben még mindig tíz-és tizenkét órát dol-goznak naponta, főleg azokon a terüle-teken, ahol egészen ujonnan kellett az ipari termelést bevezetni. Hogy naponta ne kelljen két óránál többször fizikai mun-kát kifejtetni, ez valóban mesészerűen hangzik, de a technokraták mérnökoso-portja a leghatározottabban jelenti ki, hogy ma teljesen elegendő, ha hetenként négy napot töltenek munkával és nem többször naponta négy óránál. Ha min-denki dolgozna ennyit, sokkal magasabb életnivót lehetne elérni a mostaninál, csak éppen hogy meg kellene a szociális igazság szerint szervezni a termelést. Husz, vagy tíz évvel ezelőtt még teljes-séggel lehetetlennek látszott, ötven év-vel ezelőtt épügy lemosolyogták volna ezt az állítást, mintha valaki azt mon-dotta volna, hogy az ember átrepül az óceánt. Azonban az a roppant erejű tem-pó, amely kulturánk mechanizálását előreléki, a gép, amely ma már automa-tikusan dolgozik ezer emberi kéz hely-lyett a szociális problémáknak egészen új képét adja. Az emberi munkának je-lentős részét fölöslegessé tette és várat-lan kifejlődése halomra döntött eddig örök érvényűnek hitt politikai rendsze-reket is. Ez a változás új irányt ad az eddigi pénzügyi rendszereknek, elhárította az eddigi vállalkozások módszereit, az emberek nem teszik takarékbá a pénzük-et, hogy valamikor, ha majd elég nagy-ra gyűlt az összeg, vállalkozásokba fek-etetik. A gépipar forradalma egyuttal forradalmasította a takarékoság elvét is, egy új morált plántált az emberek-be a munka értékéről. E morálnak ten-gelye, hogy a kapzságnak ma már sem-mi keresnivalója a társadalomban, a nagy vagyonnak az értéke morális szem-pontból alig jelent valamit, közbecsülés-tárgya csak az az ember lehet, akiben a közösségérzet halmozódott fel és leg-

jobban azt az embert szeretjük, aki olyan produkál, amiből sokaknak van haszna.

Technokrácia alatt Amerikában egy mérnökökből és fizikusokból álló társaságot értenek. Ezek az emberek két-három év óta a Columbia egyetem géplaboratóriumában dolgoznak azon, hogy miképpen lehet a termelést átcsoportosítani olyképpen, hogy az ember a munka nyíge alól felszabaduljon. Már 1919-ben a háborút követő esztendőben foglalkoztak ezzel a problémával. A vezetőjük Howard Scott volt, akkor még fiatal ember, akinek a tekintélye még nem volt elég nagy ahhoz, hogy Amerikában komoly tényezők is meghallják a szavát. Ő ma a technokraták vezetője, negyven két éves Született amerikai, azonban Európában nevelkedett, Franciaországban és Németországban járt a technikai főiskolákban és a Charlottenburgban pro moveálták doktorrá. Miután német vegyészeti gyárban alkalmazásban volt, visszajött Amerikába, ahol megalakította a technokrácia körül csoportosuló egyesületét.

Az egyesület főleg mérnököket és műszaki rajzolókat foglalkoztat, akik diagrammokat, tabellákat és statisztikákat készítenek és a newyorki építészek gazdag egyesülete fizeti őket.

Amerika ugyanis ma minden más országnál sulyosabb helyzetben van. Energiatorrásai oda fejlődtek, hogy számos nagy gyárat nemcsak leállíthatnak, de nyugodtan le is építhetnének, anélkül, hogy a termelésben fennakadás állana be. Ez az energiafőleség okozza a ropant munkanélküliséget, ez okozza, hogy százazrekre menő szakmunkások az utcán ténferognak és kétségbeesetten várnak arra az időre, amikor megint érvényesíthetnének. A gépipar fejlődése tette munkanélkülivé az embereket, a termelésben már nincsen hely számukra. Rendezett szociális viszonyok mellett e fölöslet örülni kellene: az emberiség legszebb diadalát a munkarobót alól felszabadulást jelentené, ha a gép végezné az ember helyett, a terhes napi munkát.

A technokraták jól tudják, hogy nem marad más hátra, mint a gazdasági élet gyökeres átszervezése. Anglia például a legnagyobb zavarban van széntermelés miatt. Evről-évre kevesebb a széntermelés, minthogy a gyárak erőforrásai már nem kizárólag a szén, hanem a vízi erő. Ennek is így kellett jönnie, mert hiszen a bányák anyaga fogyófélben van.

Amerikában a műszaki emberek egy része azt hiszi, hogy egy időleges átmeneti „prosperity” nem tudná megoldani a problémák ezreit. A problémákat egy nevezőre kell hozni és pedig: a munkaidő leszállítására, mindenki munkába állítására és arra, hogy ezért a csökkenett munkáért a dolgozók milliói az ediginél magasabb életmóvhoz jussanak. A technokraták eszerint a mai kor jótéveői, különben minden politikuskál, ók szabnak irányt a szociális életnek és tudományának és töltik várják Amerikában a jövő szerencsés kialakulását.

Az Uj Kelet könyvlegyzéke

- Köröndi: Ind. 715 32 L
- Szenderkényi Anna: Felszabadultak 32 L
- Emil Ludwig: Mussolini 57 L
- II. Miklós cár bizalmas levele: Szerelmem és tragédiám 56 L
- Heitai: Életke 67 L
- Károly Sándor: Az 500.ik emelet 40 L
- B. Russel: Kína 90 L
- Kassák Lajos: Angyal föld 65 L
- Jarnó József: Börtön 40 L
- Komor András: Fischmann S. utóda 48 L
- Wells: A láthatatlan ember 32 L
- Julien Green: Adrienne 44 L
- Móricz Zsigmond: Forró mezők 44 L
- Sinclair Lewis: Wren munk 44 L
- Sherwood Anderson: Tar 44 L
- Paul Bourget: A lelkiismeret 44 L
- Katajev: A sikasztók 44 L
- Krudy Gyula: Boldogult urfikoromban 44 L
- Szitznyai Zoltán: Aranykarika 44 L
- Bojer: A nagy éhség 44 L
- Bibó Lajos: Kétlelkű szerelem 44 L
- Heitai Jenő: Álomkőháza 44 L
- Smeljev: A pincér 44 L
- Edmond Fleg: Mosesdiáskötés 140 „

Emberek Varsó és Lodz között

A Szent Vladiszláv-rend keresztje a zsidó polgármester selyemkaftánján. Leonarda házassága. Lodz a zsidó város. Bernard Shaw jiddisül. „Uraim, ma este hatkor simen eszre!”

Lodz, február 28. A varsó-lodzi gyors szinte tul van zsufozva. A régi orosz, másfél méterrel szélesebb vasuti kocsis másodosztályu fülkéjében tizenkét személy számára van hely, de vagy huszan szorongunk a szakaszban. Egy-egy jól párnázott fotójában kettesével is ülünk és három varsói diákleány a felszapható asztalkákon ül. Ladislava, Leonarda és Jelwya. Így mutatkoznak be. Nagyon kedvesek. Zakopaneba utaznak, ahol Leonardát már várja a férje.

Férjnel van és egyetemre jár? Hogyne, nincs abban semmi. Huszonkétéves, fiusított lánya az özvegy édesanyjának, óriási birtokok van, a birtokot kezelni, igazgatni kell, asszonyok ehhez nem értenek, ő különben is az egyetemre akart járni, tehát négy év előtt férjhez ment, hogy legyen, aki a birtokot igazgassa. Tipikus lengyel családi kép 1933-ban. Leonarda orvos lesz, gyermekorvos. Nem mert a gyermekeket szeretni, hanem mert a gyermekevelés a népijélet alapja. És ő is, mint minden lengyel egy boldogabb Lengyelország jövőjéért dolgozik. Lelkes hazafi.

A szakasz ablakai tökéletesen be vannak fafgyva. Huszonhat fog hideg van. Egy férfi teát szervizoz. Ingeny.

A tea a jeggyel jár. A lengyel államvasut igen figyelmes vendégeivel szemben.

Ezt a lengelek tölünk tanulták, mormogja mellettem egy kövér ur. Orosz, ki most Lengyelországban kénytelen élni. Utazó. Ismeri egész Szibériát, Krimit, Kaukázust, Perzsiát, Mandzuriát, Kínát és Japánt. Negyven éve utazik prémekkel. Osztják törzsekről mesél, melyek a Novalja Zemlja-félsziget környékén laknak, fehér és kék rókákra vadásznak, dohányért, szeszért és üvegyöngyökért adják ide a prémeket, melyekért Párisban 5-6000 frankot fizetnek.

A zsidó vojvoda

Két tipikus lengyelzsidó is ül a szakaszban. Az egyiknek drága selyemkaftán nyestprémrel bélelve, a kaftánban a Szt. Vladiszláv rend keresztjét viseli. Kiderül, hogy Gnesen (városka Nyugatlenyelországban, 80.000 lakossal) vojvodája, polgármestere. Nagyon foghegyről beszél velünk és általában tisztelet nyílvánul meg iránta. Hosszabb idő mulva sikerült annyira vinnem, hogy hajlandó velem szóbaállni.

A népszövetségi politikáról olyan tájékozottsággal beszél, mintha az ügyek kellős közepében állana. Egy zsidó betűkkel nyomtatott újságot vesz elő, mutatja: a lap a legmodernebb technikával készült, ott láttam például a Roosevelt-mérenylet első rádióképét, melyet a varsói lapok is csak ma reggel hoztak.

— Kennet Ihr Mameloschen?
— Nem.

Ettől kezdve egyáltalán nem törődik velem, a lapot elteszi és komor egykedvűséggel néz a befagyott ablakokra.

Orosz világ

Lodz. Egy új Lengyelország. Ez már nem az egykori német-lengyel vidék.

Ez már az egykori Oroszország. A pályaudvar piszkos, primitív. Takszinak nyoma sincsen, hatalmas, öblös orosz szánkok állanak a pályaudvar előtt, három kiesi trapperlo van eléjük fogva, a kocsisok hajjentes zsidók. Amikor beülök az egyik szánkóba, meglepetéssel látom, hogy takszaméter van felszerelve a kocsisülésre.

— Hotel Európa, kiáltom a zsidó kocsisnak.
— Gyenkujem pane — mondja a kocsis és már robogunk.

A szálló előtt megnézem a takszamétert: hat zloty mutat. A kocsis két és fél zloty visszaad. Egykedvűen magyarázza nekem, hogy a takszaméter egy tegnapelőtti fuvart mutat, a gép el van rontva, lehet, hogy befagyott. Ez volt az egyetlen tisztességes ember, akivel Lodzban találkoztam.

Lodz vagy hatszor olyan nagy kiterjedésű, mint Posen vagy Kattowitz, több mint félmillió lakosa van.

Vizvezetékének és csatornázásának azonban a német negyeden kívül nyoma sincsen. A város közepén mésszel leöntött fedett árok vonul végig, ez a csatornázás, ezzel szemben rengeteg a fedett, kupolás kut, ez a vízvezeték. Nyugati városhoz

csak a német negyed és a gyárváros hasonlít.

Table d'haute és simen eszre

Lodzban kétemeletes ház ritkaságszámába megy. A legtöbb üzletben zsidó és lengyel felírás látható. Tiszta csoda Lengyelországban, ahol minden más kisebbségi nyelv használata tilos. A Nadlpa című mulató szombaton zárva van, a borkártya zsidó betűkkel van nyomva. Két zsidó napilap jelenik meg Lodzban, az egyik — Der Moment — naponta 200.000 példányban jelenik meg és Amerikában is erősen el van terjedve. A szállodában a maitre már az ebédnél — mely itt szigoruan négy órakor kezdődik — a table d'haute-nál figyelmezteti az összes vendégeket, hogy a mai, pénteki simen eszre — péntekesti ima — kivételesen hat órakor kezdődik.

A Kvatkán megtekintem a zsidó muzeumot. Gyönyörű darabokat őriznek itt, az ember alig győzi a sok drágaságot, ritkaságot, értéket végignézni.

Szombat este minden vendégloben ugyanaz a menü: eukrozott hering, tej-

Ben Gurion kijelentette, hogy a palesztinai munkásszervezet pártokon felüli szakszervezet

és nyitva áll minden zsidó munkás előtt cionista-politikai állására való tekintet nélkül

Jeruzsálem, február 28. A Hisztadruth Havodim néhány nappal ezelőtt megtartott negyedik konferenciáján Ben Gurion, a munkásszervezet elnöke minden félreértést és kétséget kizáróan, kijelentette, hogy a Hisztadruth pártokon felülről szervezett és nyitva áll az összes zsidó munkások előtt, tekintet nélkül arra, hogy milyen pártot helyet foglalna el a cionista mozgalomban tehát a revizionisták számára is. Ben Gurion nyilatkozata válasza volt a Poale Cion balszárnyának és a Hasomér Haeair frakciónak kritikájára a Hisztadruth — amelynek ők is tagjai, — eddigi politikájával szemben. Ben Gurion válaszképpen kétórás, hatalmas

beszédben elemezte a Hisztadruth szervezetét és programját. Hangsúlyozta, hogy a Hisztadruth, Palesztina szervezett zsidó munkássága a zsidó népcsapata a cionista ideál megvalósítására irányuló törekvésében. Ezért egy a baloldali, mint a vallásos és a revizionista munkáscsoportoknak is a Hisztadruthban volna a helyük.

Ben Gurion beszéde élénk visszhangra talált az egész Jisuvban és a cionista politikai körökben. A munkásszervezet elnökének nagyjelentőségű kijelentése nemcsak a palesztinai zsidó munkásság teljes egységének megteremtésével, de a belpolitikai cionista feszültség enyhítéséhez is vezethet.

A kartell-lista jelére: a tömör pontra szavazzon Kolozsvár minden zsidó választója

Cluj-Kolozsvár, február 28. (Az Uj Kelet tud.) A kolozsvári városi tanács választások előkészületeiből ítélve, régen nem tapasztalt érdeklődés mutatkozik a választások iránt. Eddig már több mint tizenháromezer szavazó vette ki választási igazolványát, ami azt jelenti, hogy a választásokig a szavazásra jogosultak száma meg fogja haladni a jelen ötézetet. Annak ellenére, hogy a szavazók száma Kolozsváron 26 ezer, ez az eredmény rendkívül előnyösnek tekinthető, mert eddig egy választás iránt sem nyilvánult meg ilyen érdeklődés. Az is ritka eset volt, amikor a szavazók száma a tizezer körül mozgott.

Ez a rendkívüli érdeklődés feltétlenül a kartell-listának szól, mely szerencsés összetételében a legalkalmasabb arra, hogy a város életében fontos problémáit megoldja és hogy végre olyan választott tanácsa legyen Kolozsvárnak, mely az összes nemzetiségű árnyalatokat tartalmazza és megállapított programját békés eszközökkel tudja megvalósítani.

A mai atmoszférában minden remény meg van arra, hogy a kartell-lista teljes egészében bevonul a városházára. Így nem lesz a városi tanácsnak olyan ellenzéke, mint a legutóbbi választások után, amikor a blokk az utcán és a tanács-teremben sorozatos botránýokat rendezett.

A város nyugodt fejlődése és politika mentes önkormányzata kívánja meg a békés együttműködést a városi tanácsban. Eppen ezért a kartell-listán tömörült pártok szavazóinak elsősorban kö-

teleségük, hogy egyintetien vonuljanak fel a választásokra és szavazataikkal vigyék előre a párt ügyét. Kétségtelen, hogy a kartell-lista az, mely a választók legnagyobb tömegét tömöríti egybe és pártja iránti kötelezettsége kell legyen mindenkinek, hogy arra adjale a szavazatát. A Zsidó Párt tradicionális résztvevője már ennek a kartellnek, éppen ezért, Kolozsvár minden zsidó polgárának a kartell-listára, a tömör pont jelével ellátott listára kell adnia szavazatát.

A március ötödiki választási nap erőpróbája kell, hogy legyen a zsidóság-
nak is. Mindenki legyen tehát március 5-én az urnák előtt, hogy a kartell dia dalmaskodhassék a választásokon!

MUSSOLINI VALLOMASAI. Emil Ludwig, a világhírű író, a nagy emberek életének és belső világának élesszemű kutatója világhírű könyvét a mai Európa kétségtelenül legizgatóbb, legszínesebb politikai egyéniségéről — Mussoliniról írta. A könyv kapható az Uj Kelet könyvosztályában. Ára csak 57 lej.

Purimi egyfelvonásosok

Solem Alejchem, Szabó Imre, L. Kobrin. Minden egyfelvonásos jogdíjjal együtt 150-200 lej. Jiddisből fordított 3 felvonásosok jogdíjjal 300 lej. Megrendelhető az Uj Kelet könyvosztályánál Cluj, Str. Baron L. Pop 10.

A nemzeti processzusa

Vaidalat Kol

A korm az Uj K

Cluj-Kolozsvár, flet tudósítójától.) E várra érkezett dr. V. terelnökségi almi many egyik legma önszántából jött: p meg egy bizalmas a nemzeti-parasztp összes problémái megvitatásra kerül

Tilea dr. terjedete a Vaida-korn tette a Vaida-korn tette belső kérdése alatt bizonyos hatá amelyek néhány na ciókban fognak kif lag csupán a nem rendjét érdeklik ez miután ez a párt nyon és miután kétségkívül egyik és kormányzati ina nak a pártkeretek közvéleményét köz milyen programma nalon mozognak a szemszögből nézve lete alatt Kolozsv kezlet a belpolitikai zrelről érintő akció Természetszerűleg szülésen a Maniu C közötti kapcsolatok rea vezére leszögez párt számára nem daritást vállalt V Vaida-kormány tá a pártot. Ennélfog óhaja ellen járnak kat szönek a hátté való hivatkozással kat gördíteni a k Az értekezlet rész gon követelték, ho logatok“ sürgőse amgy is elég ne kormány szabotál

A megbeszélés nemzetipárt kom jainak helyzete ké nemzeti-parasztpá csodálkozva a pár nem eléggé tájé nemzeti-parasztpár zeki harc idején á dalmi velleitásoka óta a polgári korm lyai szerint végzi legutóbb, a népszó ságával kötött me vezett genfi egyv magát egy az or vein épülő pénzüg az igazság az, h párt fiatal intell nem lebecsülend kommunista do Ezek a fiatalok zeti-parasztpárt dadi politikát

Zseblámpáho

DU ele

Á nemzeti parasztpártban megkezdődött a belső ellentétek tisztázódási processzusa

Vaida Sándor hivei Tilea elnöklete alatt bizalmas értekezletet tartottak Kolozsváron

Az értekezlet követelte a kommunistákkal szimpatizálóknak a pártból való kizárását és a kulissza-tologatók eltávolítását. Milyen a viszony Maniu és Vaida között

A kormány helyzete kitünő — mondja Tilea az Új Keletnek

Cluj-Kolozsvár, február 28. (Az Új Kelet tudósítójától.) Hétfőn reggel Kolozsvárra érkezett dr. Viorel V. Tilea, miniszterelnökségi alminiszter, a Vaida-kormány egyik legmarkánsabb tagja. Nem önszántából jött: politikai barátai hívták meg egy bizalmas értekezletre, amelyen a nemzeti-parasztpárt belső krízisének összes problémái szelvényében-hosszában megvitatásra kerültek.

Tilea dr. terjedelmes expozéban ismertette a Vaida-kormány nehézségeit és a párt belső kérdéseit és az expozé hatása alatt bizonyos határozatok születtek meg, amelyek néhány napon belül konkrét akciókban fognak kifejezésre jutni. Látszólag csupán a nemzeti-parasztpárt belső rendjét érdeklik ezek a határozatok. De miután ez a párt van jelenleg kormányon és miután a nemzeti-parasztpárt kétségkívül egyik legnagyobb politikai és kormányzati instrumentuma az országnak a pártkereteken túl az egész ország közvéleményét közelről érinti az, hogy milyen programmatikus és ideológiai vonalon mozognak a párt akciói. Ebből a szempontból nézve pedig a Tilea elnöklete alatt Kolozsváron megtartott értekezlet a belpolitikai aktualitást igen közelről érintő akció első etappját jelenti. Természetesen szóba került a megbeszélésben a Maniu Gyula és Vaida Sándor közötti kapcsolatok kérdése is. A Chemarea vezére leszögezte, hogy ez a kérdés a párt számára nem létezik: Maniu szolidaritást vállalt Vaida Sándorral és a Vaida-kormány támogatására utasította a pártot. Ennélfogva Maniu kívánsága és óhaja ellen járnak el azok, akik intrikákat szönek a háttérben és Maniu nevére való hivatkozással igyekeznek akadályokat gördíteni a kormány munkája elé. Az értekezlet résztvevői energikus hangon követelték, hogy ezek a „kulissza-tologatók” sürgősen szüntessék be az amúgy is elég nehézséggel küzdő Vaida-kormány szabotálását.

A kommunista velleitáru párttagok ellen

A megbeszélések lényegét azonban a nemzeti-parasztpárt kommunista velleitáru tagjainak helyzete képezte. Kommunizmus a nemzeti-parasztpártban? — kérdezhették csodálkozva a párt belső viszonyairól nem eléggé tájékozott olvasók. Hiszen a nemzeti-parasztpárt csak a hosszú ellenzéki harc idején árult el bizonyos forradalmi velleitásokat: hatalomra kerülése óta a polgári kormányzás klasszikus szabályai szerint végzi munkáját és éppen a legutóbb, a népszövetség pénzügyi bizottságával kötött megegyezésben, az ugynevezett genfi egyezményben kötelezte el magát egy az ortodox kapitalizmus elvein épülő pénzügyi politikára. És mégis, az igazság az, hogy a nemzeti-parasztpárt fiatal intellektuel-gárdájának egy nem lebecsülendő része teoretikusan a kommunista doktrínával szimpatizál. Ezek a fiatalok azt követelik, hogy a nemzeti-parasztpárt pronoszirozottan baloldali politikát folytasson és a liberális

Zseblámpához és rádióhoz csak

DURA-elemt

használjon!

nagyfokúval szemben a paraszti osztály érdekeit a marxista felfogásnak megfelelően érvényesítse... Az aktív kommunista mozgalomban egyikük sem vett részt, de a „Stंगा” (Baloldal) című folyóiratban jelentettek meg olyan cikkeket, amelyek szerint a kapitalista rend közvetlen összeomlásának küszöbére érkezett el a gazdasági és társadalmi fejlődése folyamata.

Egy paradoxszerű helyzet

A jobboldali sajtó a nemzeti-parasztpárt „kommunistáit” már az első pillanattól kezdve támadásainak célpontjába állította be, a pártvezetőség azonban nem látta szükségesnek közbe lépni. A legutóbbi munkaszavargások azonban paradoxszerű helyzetet teremtettek: a karhatalom a sztrájkoló munkások közé lövetett és a kormány az ostromállapot bevezetésével és a Mázsescu-törvény megszigorításával a legélesebb harcot vezető a kommunista mozgalom ellen, ugyanakkor,

amikor köztudomású volt, hogy ennek a mozgalomnak a kormányzó pártban belül is vannak szimpatizánsai. És nem érdektelen mozzanata ennek a paradoxszerű helyzetnek az sem, hogy abban az elkülönülésben, amely Maniu és Vaida hivei között bekövetkezett, a kommunizmussal szimpatizálókat valamennyien a Maniu oldalán helyezkedtek el...

Ellér-e a nemzeti-parasztpártban a marxista világszemlélet?

A kolozsvári értekezleten a Tilea nőgött tömörülő chemarista ifjúság a kommunistákkal szimpatizálóknak a pártból való eltávolítását követelte. Ebben az értekezésben határozatot is hoztak és ez a határozat valamilyen formában néhány napon belül a nyilvánosságra is fog kerülni; alkalmat adva egy elméleti vitán belül annak tisztázására, hogy a nemzeti-parasztpárt keretein és programján be-

lül elférnek-e a marxista felfogás osztályharcos hivei.

Szinte természetes, hogy felvetődött az értekezleten a nemzeti-parasztpárt és a legfőbb alkotmányos fórum közötti kapcsolatok kényes kérdése is. A chemaristák fenntartás nélkül sorakoznak fel Tilea mögött abban a megállapításban, hogy a nemzeti-parasztpárt monarchista meggyőződésének az uralkodóval szembeni magatartásában félremagyarázhatatlannul kifejezésre kell jutnia és hogy el kell kerülni azt a látszatot, mintha a párt vezetői nem volnának fenntartás nélküli hivei a királynak...

Az értekezlet a késő délutáni órákban ért véget. A Chemarea vezérkara kikísérte az állomáshoz vezérét, akit dr. Hariton Moldovan, a szervezet főtitkára, dr. Eugen Hatieganu, S. Muresan professzor bucsuztattak el. A pályaudvaron alkalmunk volt rövid beszélgetést folytatni Tilea alminiszterrel. Megkérdeztük, hogy mi a véleménye a kormány helyzetéről...

Tilea nyilatkozata a kormány helyzetéről

— A kormány helyzetéről csak annyit mondhatok, hogy kitünő — hangzott a válasza.

— Mi igaz azokból a hírekből, hogy áprilisban kormányváltás lesz?

— Ezek a híresztelések, amelyeket érdekeltek körök terjesztenek, hogy a kormány autoritását gyöngítsék... Az események majd beszélni fognak.

Kétségtelen, hogy a király a legnagyobb bizalommal kíséri a Vaida-kormány működését. A kormány ilyenformán a párt kezébe van letéve. A párt energiáit pedig: mint a hétfői értekezlet is mutatja: belső forrongások tartják lekötvé. Ezeknek a problémáknak megoldásától függ nemcsak a kormány, hanem az egész párt sorsa is. És ugylátszik, hogy a tisztázási processzus megkezdődött.

Elkártyázta a sikkasztott félmilliót a Monitorul Oficial aligazgatója

A tisztviselők és munkások nyugdíjalapjából hiányzik a félmillió. Huszévi becsületes szolgálat után...

Bucuresti-Bukarest, február 28. (Az Új Kelet tud.) Jelentettük, hogy a Monitorul Oficialnál újabb visszaéléseknek jöttek nyomára. Traian Bratasanu, az intézmény aligazgatója 530.000 lejt sikkasztott el a Monitorul Oficial pénztárából. Nem az első alkalom, hogy a hivatalos lap gazdálkodása a nyilvánosság elé kerül. Négy-öt évvel ezelőtt a vezérigazgató és helyettese sikkasztottak el nehéz milliárdokat, ettől az intézmény-

től, ahol, mint azt Ioan liberális szenátor csak a napokban állapította meg nagy feltűnést keltett interpellációban, ma is felelőtlen pénzposzékálás folyik.

Traian Bratasanut, a sikkasztó aligazgatót a rendőrség őrizetbevette. A nyomozás megállapította, hogy az elsikkasztott pénz nem is a lap, hanem a Monitorul Oficialnál dolgozó tisztviselők és munkások nyugdíjalapjának tulajdonát képezte. A nyugdíjalapot külön vezető-

ség kezelte, amelynek a letartóztatott Bratasanu volt a vezérigazgatója. Ibasceanu nyugdíjpénztárossal összejárva kisebb-nagyobb tételekben vette fel az 530.000 lejt és a pénzt — hír szerint — elkártyázta, épügy, mint annakidején a Monitorul Oficial vezérigazgatója is. Ugy Bratasanu, Ibasceanu több, mint 20 éve állnak az állam szolgálatában — korrekt tisztviselőknak ismerték őket.

Tízmillió katonát tud harcba küldeni az imperialista Japán

A japán hadsereg békebeli- és hadiléttszáma. Francia és német cégek látják el hadifelszereléssel a haboruzó japánokat

London, február 28. A japán hadsereg békebeli létszáma kerekesszám 230.000 főnyi, ebből 15.700 tiszt és 215 ezer altiszt és legénység. Az azonnal felhasználható első tartalék további 200 ezret tesz ki. Az általános hadkötelesség Japánban 17-től 40 évig terjed. Háború esetén Japán szukszeszive 10 millió sorkatonát tud felállítani, ezenkívül azonban a különböző közép- és főiskolák hallgatói, valamint a vasuti és egyéb szállítványozási vállalatok alkalmazottjai külön alakulatokra oszthatók be és természetesen teljes katonai kiképzésben részesültek.

A japán hadsereg, — mint ismeretes — a világháború előtt leginkább német instruktorok képezték ki, — a világháború óta, — legfőképpen a különböző repülőosztágoznál — francia és angol speciális terveténykednek.

A repülőosztágok állománya 1931 végén — újabb adatok nem állnak rendelkezésre — 17.000 aktív személy volt; a hadirepülőflotta állománya pedig ugyanakkor 2650 modern repülőgép.

Egy amerikai szakértő jelentés szerint az utóbbi év alatt a repülőflotta állománya az 1931-es státusz másfélszeresére lett emelve.

A japán tengerészet a harmadik helyet foglalja el a nagyhatalmak között

és ugyancsak amerikai szakértők szerint sok tekintetben modernebb felszerelésű, mint az Egyesült Államok hadiflottája. A japán flotta békebeli létszáma egyébként 75.000 főnyi és a következő egységek felett rendelkezik: 10 elsőosztályú csatahajó, 32 cirkáló, 76 torpedóromboló, 80 A-klasszisu tengeralattjáró, 4 repülőgép anyahajó, 110 repülőgép, illetve hydroplán részére, 80 pótegysegeket, valamint az iskolahajókat és a hadiszolgálatásra azonnal felhasználható civil és szállítóhajókat is beleszámítva, a japán flotta kerekesszám 1,2 millió tonnatartalom felett rendelkezik, ezzel szemben az amerikai Egyesült Államok 2,1, Anglia pedig kerekesszám kétfélmillió tonnatartalommal.

Tüzérségi lönyagot leginkább a francia Schneider-Creuzot szállít Japán részére, még pedig feltűnés elkerülése végett leginkább német szállítóegységeken kersztül.

Emlékeztet még a francia parlament botránja, amikor Paul Faure képviselő leleplezte, hogy egy egész ilyen tüzérségi munició szállítványt, — amelyek a francia hadsereg legfőbb őrztöttebb titkai szerint készültek, — a badeni Paul Capit cég szállította le — és az egész transzport — különös véletlenség folytán — hetekig a német vámhatósá-

gok magazinjaiban feküdt. A szállítmányokat azóta leginkább dán speditorok továbbítják.

A gyalogsági Mauser-fegyverek municióhoz szükséges puskaaport azzal szemben a lipseai „Mauser-Werke A. G.” — a különböző kémiai alapanyagokat pedig a J. G. Farben-Trust szállítja Japán részére.

Ujdonság! Ujdonság!

JOSEPH ROTH

HIOB

c. regénye.

Ara 84 lej

Heine óta még egyetlen író sem dolgozott fel zsidó tárgyat olyan ragyogó és emelkedett nyelven, olyan feledhetetlenül megkapó szép képekben, az élmény akkora tűzéssel és mélységgel, mint Joseph Roth „HioB” c. regényében. Kapható az Új Kelet könyvosztályában az összeg és portóköltség előzetes behálódás mellett (bélvezetben is) vagy utánvétellel.

Kérdés: Hogyan lehet egy sportautóban negyven vagon szeszt elszállítani?

És hogyan lehet ugyancsak egy sportautóban 120 vagon kukoricát szállítani egy szeszgyárba? Sipson ügyvéd felhívásaitól érveléssel illetéktelennek minősítette a kolozsvári törvényszéket a szeszmonstreper tárgyalására

Érdekes részletek a kolozsvári szeszmonstreper háttéréből

Cluj-Kolozsvár, február 28. (Az Uj Kelet tud.) Napról-napra szinesebb és változatosabb a szeszmonstreper tárgyaló termének képe. Ma már jólöltözött hölgyek jelentek meg kora reggel a törvény székek, hogy helyeket biztosítsanak maguknak, mert tíz órakor már mozdulni sem lehet a tágas és nagy befogadóképességű helyiségben. Kedden Sipson, a védelem bukaresti leaderje volt a napirenden, aki az egész napot „átbeszélte” és élvezetes jogi fejtegetéseivel világította meg a nagy per igazi jogi alapjait és igyekezett felszűrni hozni néhány részletet a feketeszesz-dzsungel háttéréből.

Illetéktelen a kolozsvári törvényszék?

Altalános figyelem középpontjába kezdte meg beszédét a kitünő bukaresti jogász. Megállapítja, hogy a per az első perctől fogva hamis vádgyanok indult el és igen valószínű az, hogy súlyos bírói tévedés történt akkor, midőn ezt a pert bünygyi vádgyanra terelték. A szesz törvény 185 paragrafusa határozottan előírja, hogy szeszadó eltilkítás esetén elsősorban a pénzügyminisztérium illetékes a bünygyesség megállapítására és amikor a vizsgálat pénzügyi része befejeződött, a pénzügyminisztérium saját belátása szerint dönt arról, hogy bünygyi ultra terelje-e a szeszsalas ügyét vagy sem.

Sipson táblai és semmitőszéki döntvényeket olvas fel e tétel alátámasztására, majd kijelenti, hogy a pénzügyi vizsgálatnak abban a stádiumában, amelyben a szeszgyár volt, a kolozsvári vizsgálatbíró nem volt illetékes bünygyi vizsgálat levezetésére, nem volt szabad vádiratot készítenie és az ügyészség pedig nem volt illetékes arra, hogy ebben a mondvacsinált bünygyperben vádat emeljen.

A vád jogi tévedései

A szeszper alapján egyszerű és közhíros pénzügyi kihágás húzódik meg, amelyből csak mesterségesen lehet bünygyet kideríteni. Amikor a jelenleg érvényben levő szesz törvényt a parlamentben megalkották, hosszú és alapos vita tárgyává tették azokat a szankciókat, amelyekkel a törvényhozó az adó elvonásában bünygynek talált adóalanyt bünygyezni kívánta. Már a parlamentben is tiltakoztak a jogászok az ellen, hogy adókihágásokért bünygyt jelleget szankciókat léptessenek életbe, mert a kihágás, a vétség és a bünygyt három egymástól teljesen elkülönített és független jogi alapfogalom. Hogy a szesz törvénybe mégis bünygybüntetéses szankciók kerülhessenek be

uj jogi kifejezést kreáltak, az úgynevezett „kihágási vétség”,

mely egy kalap alá veszi a kihágást a vétséggel, ami alapján véve jogi abszurdum. Így került be a törvény 158. sz. cikkébe a második bekezdésbe, hogy a szeszadó elvonásban bünygynek talált gyárosok hat hónaptól három évig terjedő bünygybünygyteléssel sújthatnak.

Csak egy szesz törvény

Létezik tehát Romániában egyetlen és az ország minden részére egyaránt érvényes szesz törvény, amely magába foglalja egyaránt a kincstári, mint plenáris szankciókat és azoknak előírásait. Abszurdum volna az, hogy amikor egy ilyen törvényünk van, azt a bünygybünygyteléssel könygyekkel kombinációba hozzuk. Nem lehetséges, hogy amikor a szesz törvény az egész ország területén érvényes, Colfeseu ügyész ur azt az Erdélyben érvényben levő bünygybünygyteléssel kombinálja, mert ez a törvény egyetemes jellegét megsemmisítaná. De lehetetlen az is, hogy az ügyész ur egy akatátáskát megtöltő paragrafus tömeggel külön-külön taglalja és részletezze a vádlottak terhére irt bünygyes eleményeket, az okirathamisítás, a szélhámosság és a csalás kritériumait állapítsa meg bizonyos, az adóeltilkításához hozzátartozó ténykedéseknél fennforogni. A plomba hamisítása, a bánya hamisítása, az adó elvonása nem képeznek külön bünygyeleményeket, hanem

csak együtt adják az adóeltilkítás „kihágási vétségét”, amit a törvénynek említett paragrafusa bünygyteléssel sújthat. Ezután a bünygybünygyteléssel sújtható

lalkozik a védőügyvéd és megállapítja, hogy a szesz törvény erről a kérdéstről is intézkedik, jogilag lehetetlen tehát, hogy a bünygybünygyteléssel más törvényekkel hozták kombinációba a szesz törvényt. A szesz törvény 163. szakasza bünygybünygyteléssel minősíti azt a pénzügyi tisztviselőt, aki anyagi előnyökért nem gátolja meg a szesznek adó alól való elvonását. Így hát a bünygybünygyteléssel bünygybünygyteléssel minősítést az ebben a perben szereplő egyénekre, mint bünygybünygyteléssel sem lehet alkalmazni, mert a 183. paragrafus három hónaptól két évig terjedő bünygybünygyteléssel sújthatja a bünygybünygyteléssel, a mi minden más törvény alkalmazását fölöslegessé teszi.

40 vagon szesz egy turakocsin

Részletesen foglalkozik ezután Chivu Chivulescunak, a kincstár képviselőjének hivatalos szakértői vallomásával, mely szerint elfogadhatatlan abszurdumokat tartalmaz. Abszurdum az, hogy a szeszgyár 40 vagon szeszt vonhatott el az adózás alól, amikor nyolc vagon szeszt legálisan termelt. Ezt a fantasztikus számot ama ötven százalékos részesedés szülte, amelyben része sült volna Chivu Chivulescu ur, ha ezt a szesz bünygyteléssel behajtja a kincstár. A szeszgyár szeszgyár kétszáz napig működött, egy demfer szesz elkészítéséhez pedig hetvenkét óra kell és ez bizonyítéka annak, hogy

a kétszáz napig működött szeszgyárban szeszgyárban nem is volt ideje negyven vagon szeszt illegálisan termelni.

Van egy fenoménja ennek a tárgyalásnak: egy sportautó, amelyben a vád szerinti a szeszgyárban szeszgyárban ezt a negyven vagon szeszt elszállították. Furcsának tartja a védő, hogy

a vádlók közül senkinek nem jutott még eszébe, hogy lehet egy sportautóban negyven vagon szeszt elszállítani.

Ezenfelül a negyven vagon szesz elkészítéséhez 120 vagon kukorica és négy vagon árpa kell. Ezt a nagymennyiségű nyersanyagot is sportautóban szállították a szeszgyárba?

Foglalkozott a szeszgyár kérdéssel és főleg Chivu Chivulescunak azzal az állításával, hogy az egyik szeszgyár el volt törve. Nos, ezt a szeszgyárt éppen Chivulescu inspektor törte le a szentpáli szeszgyárban Rotschild Sándor jelenlétében. Beszél a hamis plombákról, amelyekről igen nehéz megállapítani, hogy honnan erednek, majd Radura tér át, aki hosszú hónapokon keresztül hagyta magát megvesztegetni, amíg megtette felelőtlenségét és a bíróság előtt kijelentette, hogy a pénzt azért nem adta vissza, mert nem tudta a szeszgyárosok címét.

Sipson délután négy órakor folytatta beszédét.

KÖZGAZDASÁG

Magasak az üzletberek

A nagyvárad kereskedelmi csarnok érdekes statisztikája, amelyből kitűnik, hogy Romániában 14-szeresen több üzletbért fizetnek a kereskedők, mint külföldön

Oradea-Nagyvárad, február 28. A nagyvárad kereskedelmi Csarnok legutóbbi közgyűlésén igen érdekes problémát tárgyalt meg a boltberek emelkedésével és csökkenésével kapcsolatban. A kereskedelmi csarnok statisztikai adatai szerint Nagyváradon vannak a legmagasabb üzletberek. Amíg Berlinben, egy igen forgalmas helyen egy négyzetméterre eső bér 20 marka, tehát 800 lej, addig Nagyváradon egy négyzetméterre eső bér 6400 lej, ami nyolcszor annyit, mint Berlinben.

Olyan németországi városokban, ahol a lakosság lélekszáma 30 és 100 ezer között van, egy négyzetméterre eső üzletbér 11.50 marka, tehát 460 lej, nálunk ennek a 14-szerese. A nagyvárad kereskedelmi csarnok megállapításával kapcsolatban kiterheltünk arra is, hogy a sokfelől megkínzott kereskedelmet más városokban is súlyosan terheli a magas boltberek. Szegedben 5800 lej, Segesváron 3750 lej, Aradon 3666 lej, Marosvásárhelyen 3430 lej, Brassóban 2800 lej, Sepsiszentgyörgyön

1460 lej esik egy négyzetméter területre. Megdöbbentő, hogy a legkisebb városokban is milyen magasak a boltberek. Resicán 213 lej, Medgyesén 139 lej egy négyzetméterre eső üzletbér.

A kereskedelmi csarnok különben kitért arra is, hogy a bér magasságát viszonylagosan is megállapítsa, nehogy a tárgyalgosság rovására menjen a statisztika. A bruttó forgalmat pontosan megállapítani ma igen nehéz, ezért csak viszonylagosan, de itt is eléggé élénken lehet dokumentálni a statisztikának helyességét. 1929 óta Resicán 73 százalékkal, Marosvásárhelyen és Medgyesén 59 százalékkal, Sepsiszentgyörgyön és Segesváron 58 százalékkal, Szegedben 56 százalékkal, Nagyváradon 54 százalékkal, Brassóban 50 százalékkal és Aradon 49 százalékkal csökkent a bruttó forgalom, ezzel szemben a múlt évi törvény csak 30 százalékos bércsökkenést eredményezett és így még további 30 százalékos bért kell a kereskedelemnek kivívnia.

A CFR mérsékelte a külföldről érkezett vagonok fekbérét, ha azok kiváltása vámolási nehézségek miatt késik

A CFR jóakarata csak látszólagos, mert igazság szerint, ha a kereskedőkönk önhibáján kívül hever az államháztartás az árja, egyáltalán nem kellene fekbért fizetniük

Cluj-Kolozsvár, február 28. Kereskedők körében már régen hangzatosított panasz, hogy a devizakorlátozással és a kontingentálással kapcsolatban előálló nehézségeket és költségtöbbletet még a vámdifferencia is megtéríti, ami a kontingentálás és a szabad áru vámolása között előállott. A helyzet ugyanis a különböző rendelkezések hatása alatt úgy

alakult, hogy a kereskedő nagyon sok esetben önhibáján kívül nem tudja kiváltani áruját a vámtól. A devizakorlátozás, meg a kontingentálás, de különösen az előbbi sokszor lehetetlenné teszi a kereskedőknek, hogy áruját idejében még a terminus lejáratára előtt kiváltsa a vámtól, sokszor a kereskedő nem kapja meg idejében a devizakintálást, a

Ajaniunk כשר של פסח Készítesse és speciális borokat

valamint gyümölcspálinkákat. Szükségletnél kérjük a mennyiséget közölni, hogy megfelelő árajánlattal szolgálhassunk. Fratii Csengeri, Simleul-Silvaniei.

Banca Nacionalától, máskor meg a kontingentálási permiszé késik. A CFR pedig tudvalevőleg minden napi késedelemért súlyos fekbért számít, a kereskedelem tehát két oldalról is megnyomódik a bürokrácia utvsztójében.

Az első időben a kereskedők arra gondoltak, hogy a kereskedelemügyi minisztérium utján megkérjük a közlekedésügyi minisztériumot, hogy a CFR vezérigazgatóságánál kedvezményezzen egy olyan rendeletet, amely igazolt esetben felmentje a kereskedőt a fekbér fizetéséről.

A CFR vezérigazgatósága azonban megelőzte a kereskedők akcióját és egy gesztussal törölte, vagy legalábbis látszólag törölte a nehézségeket. A CFR vezérigazgatósága most

három első napra mérsékelte a külföldről érkező vagonok fekbérét természetesen csak abban az esetben, ha a vámigazgatóság igazolja, hogy a késedelmeskedés vámolási nehézségek miatt történt.

A CFR gesztusa természetesen előbb meglepetést keltett, csak később jutott eszébe a kereskedőknek, hogy

ez a gesztus voltaképpen csak megelőzte és leszerelni óhajtja egy olyan akcióját a kereskedelemnek, melynek kimenetelét törvényesen is lehet biztosítani.

A látszólagos „kedvezmény” alapjában további sérelem. Miért mérsékelte a CFR csak az első három nap fekbérét, akkor, amikor a vámolási nehézségek a kereskedő hibáján kívül sokszor egy héttig is tartanak. Azonkívül jogosan felmerül az a kérdés, hogy miért fizessen egyáltalán fekbért a kereskedő, mikor önhibáján kívül fekszik árja napokig az állomáson.

Az elégedetlenségnek jogilag is megvan minden indoka. Talán a vámigazgatóságnak vagy az illetékes minisztériumnak kellene ilyenkor a CFR fekbérét fizetni, de semmi esetre a kereskedőknek, kinek magának is egyetlen vágya, hogy árujához sürgősen hozzájusson.

A temesvári utazó kereskedők egyesületének jubiláris gyűlése. A temesvári utazó kereskedők egyesületének jubiláris közgyűlést tartott. Az egyesület 25 éve áll fenn és széleskörű agitációt fejt ki. Az üdvözlő beszédek Gredinar Emil kulturális tanácsos, Kun Richard, a kereskedők egyesületének elnöke, mondták. A jubileumi beszámoló Moskovits Dezső ügyvezető elnök helyett, miután ő beteg volt, Messinger Mór főtitkár mondtotta el. Az utazó kereskedők egyesületét 1907-ben alapították egy asztaltársaság formájában, amely csakhamar ötven tagra szaporodott. Ekkor lett belőle tekintélyes és az egész országban megbecsülésnek örvendő komoly egyesület. Első elnöke Szana Zsigmond ker. tanácsos, a Temesvári Bank és Kereskedelmi rt. vezérigazgatója volt. Vezetőségében pedig a legtekintélyesebb temesvári kereskedők nevével találkozunk. A beszámoló után Messinger főtitkár felolvasta a beérkezett táviratokat és Reinfeld Zsigmond, az egyesület egykori elnökének buzditó beszéde után a közgyűlést befejezték.

Borkiállítás Buziáson. A temesmegyei mezőgazdasági kamara egésze alatt borkiállítás volt Buziáson, amelyre nemcsak a Bácságból, hanem Erdélyből is jelentek kiállítók. 230 bormintát állított ki. Teodoreseu földművelésügyi minisztériumi vezérigazgató tartott érdekes és szakzerű előadást a kiállításon a borkiállításról. A kiállítás ünnepélyes megnyitását bankett fejezte be.

Megszüntetik a nyitrai cukorgyárát. A nyitrai cukorgyár vezetősége a gyár teljes megszüntetésének gondolatával foglalkozik. A cukorgyár 1927-ben létesült és néhány év alatt komoly tényezője volt a nyitrai környéki gazdasági életnek. Az egyik verző a gyár megszüntetéséről az, hogy a leszerelt gépeket Ausztriába viszik, a másik verző szerint Lettországnak adnák át a gyárát. A cukorgyár igazgatósága már be is jelentette elhatározását a városi tanácsnak, amely mindent elkövet, hogy a fontos nyitrai üzletnek végleges megszüntetését megakadályozza.

Dr. Fixa

A többség ne

Bucuresti-Bukara maai ülésén, dezi az elnököt, r intézkedés az aut közlendő parlame esolatban?

Madgearu kijel milyen parlamen nom intézeteknél

Elnök: szavazás és a kamara ho

ból összeállítandó ság kiküldéséhez.

Azután az egy lathoz szólal fel gearu fejezi be a

Miért dig a

A pénzügymin hogy ez előző kö

ségvetések defici példának a lorga

bonaértékesítésr lomról szóló törv

ficiet hagyott ö exporttal az orsz

ta. A deficit álla milliárdal. Ne

horv ez tovább e hen esőbb jutn

az állam egységé a költségvetési s

Rist jelentése s felösségtelesség

pénzügyminiszte Meg vaovok gy

nam elhet az 193 takarékossg pol

telek fokozása is milliárdra kell

bevételeinek. Ez ban a pénzügyi

sával emelhetők hogy milyen jel

ták ki eddig ma tulzás azonban t

zetne, ezért az hez fordultunk.

gazdasági adót a mezőgazdaság

igérem, hogy meg bezési bizottságo

109.0 millé

A Banca Ge 109.000 lejt kell

nem fizetett, ug fizet ki igazgat

ezer lejt a hi ilyen példák sz

szágbán. Ezután dul és a követ

lötet nélkül és hogy a jelen p

van szükség, kel nek kibavókat.

önök egy bank törvény, bizony

viselőik szerepét tisztviselőök óva

ket az intézke amelyeknek én

got tulajdonitóják változtatni

„Zsid

Irtá:

A tartalomból: ládja — Marx

— Marx és a

Mar

A finom papir

ára

As egysz

Megrendelhető dege mellett is tályában Cluj

Dr. Fischer József a patenta fixa megszüntetését kérte a kamarában

A többség nem szavazta meg a módosítást. Madgearu expozéja a kormány adópolitikájáról

Bucuresti-Bukarest, február 27. A kamara mai ülésén Dimitriu liberális kérdezi az elnököt, miért nem történt még intézkedés az autonóm intézeteknél esz-közleendő parlamenti vizsgálattal kapcsolatban?

Madgearu kijelenti, hogy elfogad bár milyen parlamenti vizsgálatot az autonóm intézeteknél a nyugdíjpénztárnál.

Elnök: szavazásra teszi fel a kérdést és a kamara hozzájárul egy, a pártokból összeállítandó 21 tagú vizsgálóbizottság kiküldéséhez.

Azután az egyenes adótörvényjavaslathoz szólal fel Stan előadó, majd Madgearu fejezi be a vitát.

Miért voltak deficitesek eddig a költségvetések

A pénzügyminiszter rámutat arra, hogy ez előző kormányok alatt a költségvetések deficitesek voltak. Felhívja példának a Iorga-kormányt, amely a gabonaértékesítésről és a buzakiviteli juttatásról szóló törvénnyel egymilliárd deficitet hagyott örökségül s az erőltetett exporttal az országot buza nélkül hagyta. A deficit állandóan nőtt, egyre több milliárddal. Nem engedhetjük meg, hogy ez tovább emelkedjék, mert különben csődbe jutunk, ami veszélyeztetné az állam egységét is. Véget kell vetnünk a költségvetési deficitek politikájának. Rist jelentése szigorú volt, mert a felelősségtelenség mentalitását találta a pénzügyminiszterek deficiteit illetően. Meg van győződve, hogy az állam nem élhet az 1930. évi bevételekkel és a takarékoság politikáján kívül a bevételek fokozása is szükséges. Legalább 24 milliárdra kell emelkedniök az állam bevételeinek. Ezek a bevételek elsősorban a pénzügyi szolgálat reorganizálásával emelhetők. Konstatálnunk kell, hogy milyen jelentékeny összegek vontak ki eddig magukat az adózás alól. A túlzás azonban újabb adóeltitkolásra vezetne, ezért az alószállítás rendszeréhez fordultunk. Leszállítottuk a mezőgazdasági adót és a globális adót. Ami a mezőgazdasági adóösszeírást illeti, ígérem, hogy mérsékelni fogom a fellebbezési bizottságok buzóságát.

109.000 lejt az államnak, 2 milliót az igazgatónak

A Banca Generala például évenként 109.000 lejt kellene, hogy fizessen, de nem fizetett, ugyanakkor 2 millió lejt fizet ki igazgatási tagjainak és 400 ezer lejt a hitelezők bizottságának. Ilyen példák számosan vannak az országban. Ezután a liberálisokhoz fordul és a következőket mondja: „Gyűlölet nélkül és azzal a meggyőződéssel, hogy a jelen pillanatban egyetértésre van szükség, kell mondanom, ne keressetek kibuvókat. De ne mondják, hogy önök egy bankár-párt. Ez egy őszinte törvény, bizonyítéka a pénzügyi tisztviselők szerepének nyilvánossága. A tisztviselők óvakodni fognak, hogy ezeket az intézkedéseket elhanyagolják, amelyeknek én a legnagyobb fontosságot tulajdonítok és amelyek meg fogják változtatni a pénzügyi morált. Ami

A „zsido“ Marx

Irtja: Szabó Imre

A tartalomról: Rabbi Levy Marx családja — Marx Károly zsidó környezete — Marx és a Rotschildok — Bauer és Marx zsidóvitája.

A finom papírosra nyomott példányok

ára 30 lejt

Az egyszerű kiadás ára:

15 lejt

Megrendelhető bélyeg előzetes beküldése mellett is az Uj Kelet könyvtárában Cluj, Str. Baron L. Pop 10.

a jutalmakat illeti, azt akarom, hogy a tisztviselők az állam és ne az adózók részes társai legyenek, mint eddig volt.” (Hosszantartó taps.)

A kamara általánosságban elfogadja a javaslatot, majd azonnal megkezdi a részletes vitát.

Fischer József dr. a patenta fixa ellen

A 30-ik szakasznál dr. Fischer József kifogásolja, hogy a patenta fixa hibá-

san lett elkészítve, az adókiivetést a legutolsó 3 év átlagos jövedelme alapján eszközölték és nem vették tekintetbe a gazdasági helyzetnek katasztrófális megváltozását, mert a kereskedők távolról sem szereztek olyan jövedelmet, amely a patenta fixa szerint megállapított átlagnak megfelelné. A kis adófizetőket emellett háttérbe szorították és igazság talanul bánták velük. Szükségesnek tartja a patenta fixa lapján történt adókiivetés revízióját, annál is inkább, mert a patenta fixa tabellája fordított progresszivitást tartalmaz.

Fischer módosítását elvetik, megszávazzák ellenben, hogy a parochiak ingatlanait mentesítik az adótól. Ez nemcsak az állam által fentartott, hanem a segélyezett egyházakra is vonatkozik. Elvetették azt a javaslatot is, hogy a szabadfoglalkozásuk honoráriumait ne kelljen bevallani, mint azt a törvény követeli.

A száj nyálkahártyái is

megbetegednek ha nem ápolja száját naponként igazán fertőtlenítő szájvizzel

Az ODOL fertőtleníti és behatol a szájürege legrejtettebb szögleteibe és

ráncaiba is.

Az ODOL valóban tisztán tartja a szájat, megszünteti a baktériumoktól és ártalmatlanná teszi az összehalmozódott ételmaradékokat. Használja tehát szájápolásra a biztosan ható, 40 év óta kipróbált ODOL-szájvizet.

Elháríthatatlannak látszik az osztrák vasutassztrájk

A kormány tárgyalásokat folytat a sztrájk elhárítására

A vasuti alkalmazottak kitartanak követeléseik mellett és nem hajlandók elállani a sztrájkotól, ha márciusi illetményeiket csak három részletben tudja a vasuti vezérigazgatóság folyósítani.

Megmozdultak a sztrájkfenyegető veszélye következtében a Heimwehr-szervezetek is s kötelezték mérnök és technikus tagjaikat, hogy sztrájk esetére vegyék át a vasuti alkalmazottak munkahelyeit s végezzék el a munkát, hogy a forgalomban nagyobb fennakadások ne állhassanak elő.

Egyidejűleg a kormány tagjai, a szövetségi vasutak vezérigazgatóságának delegáltjai és a nagy pénzintézetek vezetői

állandó tanácskozást folytatnak a szerdán délelőtti tervezett két órás általános vasuti sztrájk elhárítására.

Egyébként Schöpfer, az osztrák szövetségi vasutak új vezérigazgatója átvette hivatalát s felhívást bocsátott ki az alkalmazottakhoz, melyben rámutat arra, mennyire céltalan lenne március elejére tervbe vett sztrájkjuknak proklamálása. A sztrájkot a vasuti alkalmazottak, mint ismeretes, azért készülnek kimondani, mert a szövetségi vasutak elsejnen nincsenek abban a helyzetben, hogy egy összegben kifizethessék illetményeiket s azoknak folyósítását a hónap folyamán több részletben helyezheti csak kiállításra.

A kínaiak szívesen ellenállnak Jeholban a japán támadásoknak

Több kínai csapatfőnök megadta magát. Az angol kormány a Távol-Keletre irányuló fegyverszállítások betiltását szorgalmazza a határmakkal. Az amerikai kormány elfogadja a 23-as bizottságba való meghívást

London, február 28. A jeholi hadszíntéren tüzériai pergőtűz és bombavető repülőtevékenység támasztja alá a japán támadásokat. A kínaiak a hegyvidék szorosában kitartóan védekeznek. A kínaiak új megerősítéseket kaptak a jeholi front egész vonalán. Gyülekező helyeik és más fontos stratégiai pontok a japán bombavető állandó bombázása alatt állanak. Újabb tókioi jelentések szerint a jeholi fronton több újabb kínai csapatfőnök megadta magát a mandzsuriai csapatoknak. Sokan a kínaiak ellen folytatják a harcot beosztva mandzsuriai zászlóaljukba.

A távolkeleti eseményekkel kapcsolatban az angol kormány azzal a gondolatmal foglalkozik, hogy körkérdezté intéz a hatalmak kormányaihoz s beleegyezésüket kéri, olyan megállapodáshoz, mely

tilalmat léptet életbe minden távolkelet felé irányuló fegyver- és hadianyagszállításra. Angol politikai körökben biznak abban, hogy a hatalmak kormányai nem fognak elutasító álláspontra helyezkedni a kezdeményezéssel szemben. Egyidejűleg az angol kormány minisztertanácsot tartott, amelyen a távolkeleti helyzettel foglalkoztak.

A Times washingtoni távirata szerint Stimson amerikai külügyi államtitkár közölte a népszövetségi főtábornokkal, hogy az amerikai kormány elfogadja a 23-as bizottságba történt meghívást. A bizottságnak a feladata, hogy a távolkeleti eseményeket a Népszövetség megbízásából figyelemmel kísérje.

Washingtoni jelentés szerint az amerikai kongresszus a legközelebbi ülésre használt el a fegyver- és hadianyagkivitelit tilalom iránt előterjesztett javaslat tárgyalását.

Menza-bál

Már csak három nap van hátra a Zsidó Diáksegélyező Menza-báljáig. Aki emlékszik a zsidó diákság eddigi báljaira, az tudja, hogy ezek a rendezvények mindig felejthetetlen élményt jelentettek a kolozsvári zsidó társadalomnak. Az idei Menza-bál sem fog alul maradni az eddigiekkel, sőt minden jel arra mutat, hogy felül fogja mulni azokat. A bált óriási érdeklődés előzi meg. A vidéki városokban is nagyban készülődnek a diákság barátai és a központi rendezőbizottság is lázasan dolgozik, hogy valóban fényes siker koronázza ezt a nemeshivatásu bált rendezvényt.

10 új halott a német polgárháború frontján

Berlin, február 27. A Jungdeutsche c. lapot, a Jungdeutsche Orden sajtóorgánumát 3 heti időtartamra betiltották. — A rajnai iparvidéken, Hannoverben és Sziléziában az éj folyamán politikai összeütközéseknél és revolverharokban 10 személy vesztette életét és sokan megsebesültek.

Megszavazta a francia kamara a hadügyi költségvetés csökkentését

Párizs, február 27. A szenátus 180 szavazattal 118 ellenében megszavazta a hadikiadások csökkentését abban a mérvben, ahogyan azt az állam pénzügyi helyzetének figyelembe vételével a kormány kívánta. A szavazás előtt Daladier felvetette a bizalmi kérdést.

8 és félmillió dollár készenlélben...

Párizs, február 27. A Chicago Tribune európai kiadásának távirata szerint Ford két detroiti pénzintézetet szánálni készül s erre a célra 8 és félmillió dollárt tart készenlélben. Valószínűnek tartják, hogy a két bank rövidesen fuzionálni fog.

Kétszáz chaluc Indult Palesztinába Lengyelországból

Varsó, február 28. A napokban a varsói állomásról több mint kétszáz chaluc indult Palesztinába. Az allijázók részére külön vagonokat foglaltak le. Az állomáson a chalucok rokonai és ismerősei bucsuztatták az utazókat. A nagy tumultusban a vonatra szálltak olyan egyének is, kiknek nem voltak irataik s illegálisan akartak Palesztinába kijutni, de a rendőrség leszállította őket s amíg a vonat elindult, fogva tartotta őket, majd igazolótatásuk után szabadon lettek bocsátva. Néhány nappal ezelőtt 500 zsidó indult utnak Palesztinába Varsóból, köztük 300 chaluc és a varsói Palesztina Hivatal jelentése szerint peszachig hetenként 200 ember fog kivándorolni.

Elmaradt a kisenevi diákkongresszus

Kisenev, február 28. A tegnapi hirdett kisenevi diákkongresszus elmaradt, mert a várt 40 delegátus helyett mindössze 2 delegátus érkezett s így a kongresszus elmaradt minden különösebb incidens nélkül, amelyre pedig a rendőrség elő volt készülve.

Kreuger gyufakirály szerelmei, Ingeborg Eberth rendkívül közvetlenül megírt könyvei Ivar Kreugerről, amelyen keresztül bepillanthatunk e szenális pénzügyembernek, vagy kalandornak felfokozott szerelmi életébe és gyönyörűségeibe. A könyv kapható az Uj Kelet könyvtárában. Ára csak 57 lejt.

Elsőrangú cipőt

szolid árak mellett

ROTH cipésznél

Starada Memorandumai 9.

Vidéki megrendelésekhez méretnek megfelelő egy használt cipő beküldése. Száját készítésű kész férfi cipők kaphatók!

A transzjordániai zsidó kolonizáció újra napirenden

„A palesztinai arabok negatív magatartása nem fogja elnémitani a transzjordániai arabok éhnyomorát”

írja a londoni gyarmatügyi hivatal felhatalosoltja, Ibn Saud, a vahabiták királya áll az arab nacionalisták Abdullah-ellenes akciója mögött

Kerekasztal-konferenciát javasol az angol kormány

Jeruzsálem, február 28. Néhány nap óta elcsendesedtek a hullámok a transzjordániai zsidó földvásárlás kérdése körül. A napokban mindössze az a hír terjedt el az ügygel kapcsolatban, hogy arab iskolás gyermekek közel dobálták meg Abdullah transzjordániai emir autóját, aki — mint ismeretes — az arab nacionalisták minden fenyegetőzése ellenére meg akarja nyitni Transzjordánia kapuit a zsidó kolonizáció számára. Ezt a hírt azonban kormányrésztől megcáfolták és valótlannak minősítették. Érdekes, hogy a kormánynak ez az első szava a transzjordániai földvásárlással kapcsolatosan és nincs más mondanivalója, mint az, hogy Abdullah nem követte meg az arab gyermekek. Egvet azonban tudni kell. Nevezetesen azt, hogy Abdullah sohasem tesz olyasmit, ami nem kvadrál az angol kormánynak. Nyilvánvaló tehát, hogy az angol kormány passzivitásában és eddigi hallgatásában nem nézi rossz szemmel a transzjordániai arab-zsidó közeledést, még pedig nem tiszta jóindulatból, legkevésbé zsidó-barátságából, hanem egyszerűen azért, mert az angol érdekeknek kvadrálna, ha a zsidó építés konstruktív tenné az arab tömegeket és gyengítené a harcias beduinok erejét.

Kerekasztal-konferencia

Most, hogy viszonylagos, rövid csend állott be az alaposan felkavart kérdés körül, ha nem is hivatalos formában és ha közvetett uton is, végre mégis megszólalt az angol kormány. A Near East and India című tekintélyes angol lap, amely szoros kapcsolatban áll a gyarmatügyi hivattal, vezércikkét ír a transzjordániai zsidó-arab kérdésről. Konkrét javaslatot tesz. Kerekasztal-konferenciát indítványoz Abdullah emir képviselői, a palesztinai arab politikusok és a Jewish Agency reprezentánsai között a palesztinai kormány meghatalmazottjának elnöke alatt. A round-table-konferencia feladata volna a transzjordániai zsidó kolonizációs munka kérdésének minden irányban való megtárgyalása és megvitatása. A lap sajnálatát fejezi ki, hogy ezt a tervet jelszavakkal sötétítették el és véleménye szerint egy ilyen értekezlet alkalmat fog adni az összes pártoknak, hogy érveiket és ellenérveiket kifejtessék. Abdullah emir — írja a lap — kettős nyomás alatt áll: egyik oldalról Transzjordánia lakosságának tragikus helyzete, a rossz termés és az általános gazdasági depresszió arra kényszerít, hogy bérbe adja földjeit, másik oldalán a palesztinai arabok fejtenek ki éles ellenállást a zsidó kolonizáció Transzjordániára való kiterjesztésének tervével szemben. A palesztinai arabok negatív magatartása azonban nem fogja elhallgattatni transzjordániai testvéreik éhségét: kivéve, ha a palesztinai arabok maguk fogják bérbe venni a szabad területeket, vagy pedig pénzt fognak adni azoknak megművelésére és fejlesztésére. A transzjordániai földvásárlási tilalmat — írja befejezésül a kormánypárti Near East and India — egyedül és kizárólag politikai okokból adták ki. Kérdés azonban, meddig lehet ezt még fenntartani, meddig fogják még hagyni, hogy Transzjordánia lakossága egy ilyen gazdaságilag súlyosan káros politika áldozata legyen.

Mit hozhat a round-table?

A gyarmatügyi hivatal felhatalosoltjának cikkéből nyilvánvalóan kitűnik az angol kormány álláspontja és magatartása ebben a kérdésben. És ez a fontos. Nem pedig a kerekasztal-konferencia, mert ez csak arra jó, hogy az angol kormány intencióit a semlegesség, a közvetlen akarás jószándékával takarja az arabok előtt. Arra is alkalmas, ahogy a Near East írja, hogy a felek kibeszélik magukat és talán, sőt valószínűleg arra is, hogy a palesztinai arab nacionalisták agitációjának és jelszavainak erejét le-tompítsa, a transzjordániai nyomor és gazdasági kényszerítés valóságait feltárja mindenki előtt, továbbá arra is, hogy a transzjordániai arabokat és a zsi-

dókat az érdekközösség erejével még közelebb hozza egymáshoz.

A transzjordániai kérdésnek más szövegű híradása szerint a PICA-nak (Palestine Jewish Colonisation Association) Rothschild báró telepítési társaságának nagy földterületeket ajánlottak fel eladásra Transzjordániában. Ez újabb erőt jelent a transzjordániai zsidó érdekek előmozdítására. Eddig csak a Jewish Agency mögött álló érdekeltségekről volt szó (a varsói Haint értesülése szerint E. Neumann és H. Farbstein, a Jewish Agency ekzekutívjének tagjai, mint magánemberek aláírták az Abdullah-val kötött földbérleti szerződést), ezzel a fordulattal azonban a PICA érdekeltsége is súlyosan latba esik a kérdés mérlegében.

Ibn Sand a háttérben

Nem szabad azonban a szembenálló erőket sem figyelmen kívül hagyni. Sőt,

a zsidó erők előnyomulásával egyidejűleg, arab nacionalista részről is új erők lépnek előtérbe. Mitka Pascha, Transzjordánia legnagyobb törzsének feje, aki — mint ismeretes — a transzjordániai zsidó kolonizáció egyik legexponáltabb támogatója, nyilatkozatot adott a napokban egy újságról, amelyben kijelenti, hogy a palesztinai arabok Abdullah-ellenes kampánya mögött Ibn Saud, a vahabiták királya áll. Már pedig ez nem a legkevesetebb a zsidó érdekekre. Ibn Saud eddig élesen szemben állott a palesztinai nacionalistákkal, miután azok a Huszejn-dinasztia, legnagyobb ellen-ségei mellé szegődtek és ezért mindeddig nem exponálta magát a palesztinai kérdésekben. Most azonban, hogy a palesztinai arabok Abdullah, az öreg Huszejn fia ellen fordultak, érthető, hogy ha támogatja a transzjordániai zsidó földvásárlást illetve az Abdullah ellen megindított arab akciót, Ibn Sand nyilvánvalóan attól fél, hogy a zsidó tőke és a zsidó munka bevonásával és a zsidó barátság révén, ellensége, Abdullah emir meg fogja erősíteni pozícióját.

Az erőviszonyok

Egyik oldalon a zsidó tőke és a zsidó munka ereje, az angol kormány hallgatólagos jóindulata és a transzjordániai nyomor égető szüksége, a másik oldalon a palesztinai arabok nacionalista érdekei és Ibn Sand keze áll. Az erőviszonyok az előbbieket győzelmére engednek következtetni. És minden jel is erre mutat. De egy bizonyos. Ha győzni is fog a zsidó kolonizáció Transzjordániában: Ibn Saud és a vahabita birodalommal ezután számolnia kellesz a cionista politikának. (d. h.)

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

Ma este és holnap este Hálás kis nő. Az idei évad legvidámabb, legötletesebb ujdonságának, a Hálás kis nőnek lesz ma a premierje Poór Lili fellépésével. Budapestben 150-szer adták ezt a kacagató ujdonságot, amelynek többi kitűnő és hálás szerepeit Vass Piri, Miklóssy Margit, Benes Ilona, Czoppán Flóri, Tóth Elek, Rajnai Sándor, Tompa Sándor fogja nálunk játszani. Holnap este megismétlik a Hálás kis nő előadását.

A Magyar Színház heti műsora

Szerdén este 9 órakor: Hálás kis nő. (Budapestben 150-szer adott ujdonság. Először! Sz.: 57.)
Csütörtökön este 9 órakor: Hálás kis nő. (Ujdonság másodszer. Sz.: 58.)

Az Opera műsora

Szerda, március 1: A madarász.
Péntek, március 3: Szünet.
Vasárnap, március 5 (este): Rigoletto.

ROYAL-MOZGO műsora

(Iparkamara új palotájában)
Előadások kezdete: 3, 5, 7 és 9 ókor.
Ma, szerdán premier: Hajnali merénylet. A legzenésibb német modern detektívfilm. Fősz.: Karl Ludwig Diehl.

Ganz Abrahámné

Kóser szakácskönyve

ismét kapható az UJ KELET könyv-
osztályánál

Ara 180 lei

zene, 10.10: Küllügyi negyedóra. 10.25: Az Operaháztagjaiból alakult zenekari hangverseny.

Bécs, 22.10: Zenekari hangv.

Berlin, 21: Zenekari hangv.

Breslau, 19.05: Hegedű.

Frankfurt, 22.35: Esti hangv.

Varsó, 20.15: Kamarazene.

Milánó, 19.35: Kávéházi zene.

Prága, 20.05: Filharmonikus hangv.

Pozsony, 18: Szmetana művei.

Osló, 18: Zenekari hangv.

Stockholm, 21: Zenekari hangv.

Csütörtök, március 2.

Bukarest, 19.40: Wagner: Tristan és Isolda c. operája. Utána hírek.

Budapest, 9.15: Zenekari hangv. 9.30:

Hírek. 12.05: Cigányzene. 12.25: Hírek.

1: Pontos időjelzés, időjárás. 2.45: Hírek.

3.30: Diákféltára. 4: Az élő muzeum.

4.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek.

5: A szegedi újságírás aranykora. 5.30:

Enek. 6: A láthatatlan világ. 6.30: Gram-

fonhangv. 7.30: Szép Ernő vidám elő-

adása. 8: Zongora- és hegedűhangver-

seny. 8.45: Pontos időjelzés, időjárás,

hírek. 9: Cigányzene. 10.10: Küllügyi ne-

gyedóra. 10.25: Az Operaház zenekari

hangv.

Bécs, 20.05: Zenebarátok egyesületének

hangv. 22.25: Táncczene.

Berlin, 19.30: Wagner művei.

Langenberg, 22.25: Dalok és versek.

Lipese, 21.20: Bruckner: C-moll szim-

fónia.

Varsó, 20: Zenekari hangv.

Milánó, 21: Verdi: Rigoletto c. ope-

rája a Scalából.

Róma, 20.45: Szimf. hangv.

Prága, 19.40: Smetana dalok. 21: Rá-

diónemű.

Pozsony, 20.45: Gramfon.

Brünn, 20.50: Gramfon.

Osló, 22.15: Karének.

Stockholm, 20: Franck: C-dur vonós-

nyegyes.

Toulouse, 21.45: Operettzene. 22.45:

Filmadalok.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 3 lej, vas-
tagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apró
hirdetés 30 lej. Állástkeresőknek 30
százelek kedvezmény. Apróhirdetéseket di-
ja előre fizetendő, Jelligés levelet csak
egy továbbítunk, ha portóbélyeg mellé-
kelve van.

Club céljainak megfelelő helyiségeket
keresünk május 1-re. Írásbeli ajánlatokat
Salom Club, Str. Filipescu 6. kérünk.

Csípkebevarrás, függöny, ágyterítő,
párnák montirozása, kelengyék készítése
Wesselényi M. ucca 3. Weissmann R. —

20.000 lej készpénzt raktárnoki, irodai,
ügynöki vagy bármilyen állás ellenében
használatra átengedném. Cím: „Azona-
nal” jelígre kérek.

Naponta frissen fejt kóser tehén és
bivalytej (házhöz szállítva is) Kapható
Schwartz Ignácnál Str. Filipescu
(Szentlélek u.) 7.

Rosenfeld Ilonka, Bistrita, közelebbi
címét kéri az Uj Kelet könyvosztálya.

Két szoba konyhás, lehetőleg fürdő-
szobás lakást, mellékhelyiségekkel kere-
sek. Ajánlatokat „Pontos fizető” jel-
ígre a kiadóba kérek.

Purimra álarok kaphatók Anca könyv-
kereskedőnél Cluj, Regina Maria 43.

Rég bevezetett, jömeneteli épületfa-
telep forgalmas mezővárosban lakással,
esetleg nélküle kiadó. Cím a kiadóban.

Nősülne két testvér (24 és 28 éves),
izr., kiszolgált katonák, mindketten egy
vidéki vegyesáru nagykereskedés beltar-
jai. Nőül vennének hozzájuk illő, jobb,
vallásos családból való urileányokat,
megfelelő hozománnyal. Ajánlatokat csak
hozzátartozóktól „24 és 28 éves” jelígre
a kiadóhivatalba kérünk.

Fiatl özvegy, nyugdíjas, férjhez men-
ne fiatalemberhez, vagy özvegyhez, ki-
nek egzisztenciája van. Cím a kiadóban.

R.-T. keres kereskedelmét végzett gra-
noknót 6 havi praxisra. Jelentkezés
„R.-T.” jelígre a kiadóba.

HÍR

— A bolgár miniszter-
kezt. Párizsból jelen-
gár miniszterelnök a
érkezett, hogy a bolgár
országai tulajdonosai
tárgyalásokat folytass

— Nagy az inség N
dében. Londonból jel-
ger-negyedében nagy
visszaváradórnak a d
nyere, hogy legalább
rezenek maguknak.

— Borzalmas szere
afrikai szénbányában
tik: A délafrikai J
szénbányájában a mu-
szakadt s kétezer m
hant alá. Tízennégy m
helyükre igyekeztek
európai, életüket ves

Friss és úde lesz,
pezsőg tablettát tesz.

— Berlinben bank
az Oroszországnak
nanszirozására, Berl
állapodás jött létre a
országnak szállítandó
finanszirozása tekint
cium alakul az álla-
nélkül, amelynek fel-
sok finanszirozása.

— Beduinok tám-
ban. Jeruzsálemből
mine tagu beduin
Vadi-Havarith-földe-
re a volt zsidó légi-
le. A kolonisták és a
zött harera került a
Jozsef Benjamini lé-
köt más légionistát.
dó részről élesen tár-
miután annak ellen-
szomszédóságában
kezdeté előtt hossz-
tak a tárgyalás felel-
pett közbe, hogy m-
ontást. A rendőrség
a helyszínre, amikor
és a beduinok, a re-
vel, visszavonulhat
sőbb a zsidó légió
után felismerték ők
őrségnek.

— Strausz Ando
érte Strausz Bélát,
portjának titkárát.
Andornak váratlan
Andor a temesvári
lője volt. A szorg-
tisztviselőnek ism-
minenég éves volt
lála nagy részvétet

— Aufgang cím-
zeljövőben Román
lesztrált havi folyó-
készítésében. A foly-
katársai a legkiváló-
tikusok az összes
problémákkal fog-
srt. I. Maris 48.

— A KKASE t
vezetősége ezuton
osztály tagjait, ho-
nyári program me-
március 1-én azaz
között az unitárius
ben okvetlenül me-
nek

— A táne ma
jelentőségét, an-
ben birt. Kifejező-
nak, az élet nehéz-
Aki örömmel áter-
annál mindennem-
nos és fájdalmas.
nak, akik elfelejt-
több kötelességük
állandóan sugni
méssz, ápod a szá-
Mert mit ér egy c-
nos szá, ha az hi-
biztosított frisses-
Az Odol használ-
esepp belőle elég
az Odol.

Kolozsvár uccá-
reze címmel hezag-
el a napokban a
mazza a város leg-
sai, továbbá az ó-
szállodák, újságo-
telefonszámát. Ez
uj neveit alfabe-
ható az Uj Kelet
20 lej.

HIREK

— A bolgár miniszterelnök Párizsba érkezett. Párizsból jelentik: Mussanoff bolgár miniszterelnök a francia fővárosba érkezett, hogy a bolgár kölcsonök francia országai tulajdonosainak megbízottaival tárgyalásokat folytasson.

— Nagy az inség Newyork néger-negyedében. Londonból jelentik: Newyork néger-negyedében nagy az inség. Sokan visszavárodorolnak a déli államok ültetvényeire, hogy legalább betevő falatot szerezzenek maguknak.

— Borzalmas szerencsétlenség egy dél-afrikai szénbányában. Londonból jelentik: A dél-afrikai Johannesburg egyik szénbányájában a munkásszállító lift leszakadt s kétezer méteres mélységbe zuhant alá. Tizennégy munkás, akik munkahelyükre igyekeztek a liften, köztük két európai, életüket vesztették.

Friss és üde lesz, ha furdójébe Velosa pezsgő tablettát tesz.

— Berlinben bankkonzorcium alakul az Oroszországnak szállítandó áruk finanszírozására. Berlinből jelentik: Megállapodás jött létre a szovjettal az Oroszországnak szállítandó áruk hitelezésének finanszírozása tekintetében. Bankkonzorcium alakul az államkincstár részvétele nélkül, amelynek feladata lesz a szállítások finanszírozása.

— Beduinok támadása Vadi Havarithban. Jeruzsálemből jelentik: Egy harminc tagu beduin csapat elfoglalta a Vadi-Havarith-földeket ama részét, amelyre a volt zsidó légionistákat telepítették le. A kolonisták és a betörő beduinok között harcra került a sor, amelynek során Jozsef Benjamini légionistát megölték és két más légionistát megsebesítettek. Zsidó részről élesen támadják a rendőrséget, miután annak ellenére, hogy a helyszín szomszédságában táborozott és a harc kezdete előtt hosszabb tárgyalások folytak a tárgyaló felek között, még sem lépett közbe, hogy megakadályozza a vérontást. A rendőrség akkor érkezett meg a helyszínre, amikor a harc már véget ért és a beduinok, a rendőrség megkerülésével, visszavonulhattak. Két beduint később a zsidó légionisták fogtak el, miután felismerték őket és átadták a rendőrségnek.

— Strausz Andor halála. Sulyos gyász érte Strausz Bélát, a Zs. N. Sz. helyi csoportjának titkárát, bátyjának Strausz Andornak váratlan elhunytával. Strausz Andor a temesvári kalapgyár főtitkviselője volt. A szorgalmas, lelkiismeretes tisztviselőnek ismerte mindenki. Harmincegy éves volt mindössze. Korai halála nagy részvétet váltott ki.

— Aufgang címmel jelenik meg a közeljövőben Románia egyedüli jiddis, illusztrált havi folyóirata, J. D. Izrael szerkesztésében. A folyóirat, amelynek munkatársai a legkiválóbb jiddis írók és kritikusok az összes irodalmi és művészeti problémákkal foglalkoznak. Cím: Sighet, srt. I. Maris 48.

— A KKASE turista szakosztályának vezetősége ezúton kéri fel a turista szakosztály tagjait, hogy a tavaszi, valamint nyári program megbeszélése érdekében március 1-én azaz szerdán este 8-9 óra között az unitárius kollegium tornatermében okvetlenül megjelenni sziveskedjenek. A vezetőség

— A táne ma ismét vissza nyerte azt a jelentőségét, amellyel a régebbi időkben birt. Kifejezője benső lelkivilágunknak, az élet nehézségei fölötti győzelem. Aki örömmel átengedi magát a táneknak, annál mindennemű zavar kétszeresen kínos és fájdalmas. És mégis hányan vannak, akik elfelejtik a legmagától értetődőbb kötelességüket és akiknek a fülébe állandóan sugni kell: „Mielőtt táncolni méssz, ápdol a szád és fogaidat Odollal.” Mert mit ér egy esábitó mosoly, egy bájos száj, ha az hijján van az Odol által biztosított frissességnek és tisztaságnak. Az Odol használata gazdaságos. Pár csepp belőle elegendő. Eppen ezért olcsó az Odol.

Kolozsvár uccáinak régi és új elnevezése címmel hezagpótló kis könyv hagyta el a napokban a sajtót. A könyv tartalmazza a város legújabb kerületi beosztását, továbbá az összes hivatalok, bankok, szállodák, újságok stb. pontos címét és telefonszámát. Ezenkívül az uccák régi és új neveit alfabetikus sorrendben. Kapható az Új Kelet könyvosztályában. Ára 20 lej.

Ma szerdán premier a ROYAL MOZGO-ban Hajnali merénylet

(Ein Schuss im Morgengrauen)

Ez a végtelenül izgalmas és páratlanul lebilincselő modern német detektívfilm egész Európán keresztül páratlan sikerrel futott. Főszereplő: Karl Ludwig Diehl. Tekintve, hogy a film csak pár napig maradhát Kolozsvárt, jegyek elővételben is rendelhetők.

Felhívás a zsidó választókhoz!

Felkérjük a zsidó választókat, hogy a közelgő községi választásokra való tekintettel, választói igazolványukat a legrövidebb időn belül szerezzék be. 1. Mindazoknak, akiknek „Carnet de Identitate”-jük (a város által kibocsátott választási könyvecskéjük) van, azokat láttamoztassák 1933-ra.

2. Azok pedig, akik „Carnet de Identitate”-vel (választási könyvecskével) még nem rendelkeznek, egy régi szavazócédula alapján a Zsidó Párt útján fénykép és díjmentesen szereztetik meg a könyvecskét, amely szavazóigazolványul szolgál a választásoknál.

Ugy a láttamozás, mint a Carnetek kiadása a Primaria 30-as számú szobájában történik.

A Zsidó Párt irodája (Főter 19., I. emelet) naponta d. u. 4-7-ig áll a választók rendelkezésére.

— Egy munkás lezuhant a római Szent Péter templom kupolájáról. Rómából jelentik: Rosatti munkás a Szent Péter templom kupolájáról saját vigyázatlansága folytán lezuhant és a kövezetten a felismerhetetlenségig halálra zuzta magát.

— Úlő életmódnál Koprol hashajtó csokoládé emésztési zavarokat megszünteti.

— Végleg feladták a reményt Cermak chicagói főpolgármester megmentésére. Londonból jelentik: A miamii kórház orvosai feladták a reményt Cermak megmentésére. Az újabb vérátömlesztés sem hozott javulást s a lélegzést csak oxigéntömlők alkalmazásába vételével tudják fenntartani. A halál minden órában beállhat.

— Mendel Ilus, Vámos Magda és Löwy Leopold hangversenye. Nagy érdeklődés előzi meg Mendel Ilus, Vámos Magda és Löwy Leopold, a három rendkívül tehetséges és fiatal művész hangversenyét, mely március 2-án, csütörtökön este 9 órakor a kat. gimnázium disztermében lesz megtartva. A műsoron a legzebb zongoraművek, Beethoven, Liszt, olasz dalok, Massenét-, Bizet- és Puccini-áriák szerepelnek. A hangverseny eseménye lesz a koncertszereplésnek.

— Elvesztett f. hó 23-án csütörtökön este a cluj-bistricai országon egy utazókosár. Két uri kabáttal és egyéb áruval. Kérem a megtalálót, hogy 5000 lej jutalom ellenében adja le az Új Kelet kiadójában.

Cionista diens. A Zs. N. Sz. kolozsvári helyi csoportja szerda este fél 9 órakor saját helyiségében dienset tart. Előadó: Feuerstein Kálmán: A mai Palesztina gazdasági és politikai helyzete címmel.

Chaluca-akció Szamosujvár és Dés környékén. Ingber Szeri és Sajovits Eszter, a Mizrachi szigeti központjának megbízottai felkeresik Szamosujvár és Dés környéke zsidó lakosságát, hogy a szigeti leányfarm felállítását beszervezzék. Kérjük zsidó testvéreinket, fogadják őket az ügysző méltó szeretettel és áldozatkészséggel.

— Akinek a gyomra fáj, bélműködése megrekedt, mája megnagyobbodott, étvágya nincs, emésztése elgyengül, nyelve fehéressárga, annak naponta egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet rendbehozza az emésztését és jó közérzetet teremt.

Dr. Antalfy előadása a marosvásárhelyi cionista diensben. A marosvásárhelyi cionista helyi csoport minden szerdán nagy érdeklődés mellett tartja meg diensjeit. Különösen nagy érdeklődésre tarthat számot dr. Antalfy Endre előadása, amely március 1-én lesz megtartva a Főter 44., II. helyiségben. Az előadás címe: A British Múzeum és a Biblia. A diensre meghívók nem lettek szétküldve, de minden érdeklődőt szívesen lát a helyi csoport. Beléptidj nincs, teremfentartásra 5 lej fizetendő. A diens pontosan 9 órakor veszi kezdetét.

Wiener Messe

1933 Marc. 12—19-ig (Neue Burg Marc. 12—18-ig)

Rendkívüli rendezvények:

Butorkiállítás. (Villanyosság a háztartásban. Modern gázberendezések). Rádió és Ravagkiállítás.

Bécsi kötöttdivat. (Szörmeszalón, „Utazás és fényképek”).

Automóbil- és kerékpárkiállítás. Vas- és patentbutorok. Kocsikiállítás. Építkezési és utépitési kiállítás. „A növekvő ház”. Telepedési építészeti. Petróleumkiállítás. Osztrák mezőgazdasági termékek kiállítása. Találmánykiállítás. Mezőgazdasági gépek és kellékek. Élelmészeti és csemegecikkek. Mezőgazdasági és erdészeti mintavásár.

Nem kell átutazási vízum. Vásárigazolvánnyal és utlevéllel szabad határátlépés Ausztriába. Csehszlovák vízum szükségtelen, a magyar vízum a határnál fizetendő. Jelentékeny utazási kedvezmény a román, jugoszláv, csehszlovák, magyar és az osztrák vasutakon, a Dunán, a Fekete tengeren és repülőgépen. Mindennemű felvilágosítással és vásárigazolvánnyal (á 150 lej) szolgál a

Wiener Messe A. G. Wien VII.

valamint a lipcei tavaszi vásár tartama alatt a lipcei és az ausztriai információs iroda. Képviseltek:

Cluj: Osztrák Konzulátus, P. Unirii 15., I.

Cluj: „Európa”, Hermes, C. Reg. Ferdinand 13.

Cluj: Wagons-Lits (Cook S. A.) P. Unirii 18.

— A „Patria” című napilap az ismeretes kenyérhamisítási eset, valamint a főorvosi hivatal által több pékműhelyben lefolytatott vizsgálat kapcsán cikksorozatban ismertet több szakvéleményt, melyek szerint a kenyérsütésnél bármilyen kis mennyiségben felhasznált u. n. kémiai javítószerek az egészségre nagy mértékben káros hatásúak. A cikksorozat kétségtelenül objektív és közérdekű tendenciája mellett a fogyasztó közönségben azt a gyanút keltheti, hogy a kenyérsütődékben általánossá vált a kémiai szerek használata. Az immár 25 éves multra visszatekinthető alulírott FAMILIA kenyérgyár felelőssége tudatában a t. fogyasztó közönség megnyugtatóra nyomtatékosan kijelenti, hogy fennállása óta soha még kísérleteket sem folytatott kémiai szerekkel és a kenyéret kizárólag természetes nyersanyagokból készíti. A FAMILIA kenyér továbbra is az lesz, ami volt: Jó, olcsó és megbízható.

„Familia” kenyérgyár Rt.

NAPRÓL NAPRA

Áprilisban a berlini állami operaház be fogja mutatni a Krétakör című operát, amelyet Klauwund darabjából irták át operaszövegre. A zenét A. Zemlinski irta.

A két hónapra a bécsi Burgszínházhoz szerződött Werner Krausz első felépése áprilisban lesz. A „Száz nap” e. drámában Napoleont fogja játszani. A művész hír szerint tízezer sillinget fog kapni havonta s ezenfelül százalékos részesedést a bevételekből, amire eddig a Burgszínházban nem volt példa.

John Galsworthy hátrahagyott darabját megszerezte előadásra a bécsi Volks theater. A drámát valószínűleg még angol bemutatója előtt színpadra hozzák Bécsben.

A bécsi Burgszínház és az állami opera vezetőségei azon tagjaik szerződését, akiknek a színházzal kötött megállapodása augusztus végével lejár, csak abban az esetben fogják megújítani, ha lényegesen csökkentett gázzsal is meg elégszenek. Az operában harminc tagot érint a gázsicsökkentési határozat.

EGYESÜLETI ÉLET

Az Árvagondozó kolozsvári csoportja f. hó 26-án tartotta meg 4-ik gyermekdelutánját a katolikus gimnáziumban. A már városzerte kedvelt gyermekdelután most is a szokott szép siker jegyében zajlott le. Az előadást a mindig áldozatkész és főleg nagyon tehetséges Bergner Évi vezette be egy kedvesen előadott prólóggal. Ő volt az előadás fénypontja, aki a gyermekelőadások nivóját messze meghaladó, szinte művészi készséggel látta el a műsorból különféle szerepeit. Minden megjelenésével zajos tapsot kapott. Mint partnere, Friedmann Ákos bájos el a közönséget eredeti, kedves figurájával. Balázs Márta és Friedmann Ákos matrótánca óriási sikert aratott. Kedvesek és tehetségesek voltak még táncszoámaikkal: Fischbein Judith, Herskovits Lili, Meister Sári, Weisz Juci. Úgyesek és tehetségesek voltak precíz táncukkal: Dunca Tuca, Hargitay Öcsi, Kovács Ildikó, Varga Mária, Tatár Lonci. Két édes groteszktánc járult még hozzá a műsor változatosságához: Grün Lea és Csátó Jucika produkciói, Komoly számok közül megemlítjük még Cobe Iza és Grün Ernő hegedűszámát, ezenkívül Wolf Olivia és Salamon Elly tehetséges zongorajátékát. A legtöbb táncszám egy „Televíziós rádió” napi programja keretében zajlott le. Ezeket a számokat Varga Böske tornatanárnő tanította be nagy hozzáértéssel és precizitással. A speaker szerepét Neumann Tibor látta el nagy-szerűen, míg a keretet Neumann Judith zárta be. A konferenszié szerepét Salamon Elly nagyon kedvesen látta el. Az előadás Lax Tibi bájos versével zárult. Szépen szavaltak még az előadás folyamán Grün Anci és Weisz Évi. Az Árvagondozó vezetősége ezúton is köszönetet mond a szülőknek, hogy gyermekeiket az árvák javára rendezett gyermekdelutánon szerepelni engedni szivesek voltak és köszönetet mond még egyszer Varga Böske-knek áldozatkész fáradozásáért.

